

RICHTLIJNEN VOOR SCHOLEN

voortgezet (speciaal) onderwijs
2019

RBL BNO

leerplicht en voortijdig schoolverlaten

Overzicht van alle onderwerpen

Voor een handig overzicht van de inhoudsopgave klikt u links bovenaan, naast het document, op het icoontje . Vanuit hier kunt u doorklikken naar het gewenste onderwerp.

Vanuit de inhoudsopgave op de volgende pagina kunt u ook doorklikken naar het gewenste onderwerp.

Doorklikken

In de tekst kunt u doorklikken naar achterliggende informatie en aangehaalde wetsartikelen.

Wilt u terugkeren?

Klik Alt en pijltje naar links.

INHOUD

INLEIDING	5
LEESWIJZER	5
BEGRIPPEN	5
AFKORTINGEN	6
1. ORGANISATIE	7
1.1 Het RBL BNO/Gemeente	7
1.2 Wet- en regelgeving	7
2. IN- EN UITSCHRIJVEN	8
2.1 Wet- en regelgeving	8
2.1.1 In- en uitschrijvingen via BRON	8
2.1.2 Leerplichtwet	8
2.1.3 Zorgplicht	9
2.1.4 Wet op de Expertise Centra	9
2.2 Stappen school bij inschrijving	9
2.3 Stappen school bij uitschrijving	9
2.4 Verhuizing binnen of buiten Nederland	10
2.5 Gedwongen achterlating van kinderen in het buitenland	10
2.6 Nieuwkomers	11
2.7 Detentie of gesloten behandelcentrum	11
2.8 Zwangerschap en tienermoeders	11
3. REGISTREREN VAN VERZUIM	12
3.1 Wet- en regelgeving	12
3.1.1 Leerplichtwet	12
3.1.2 Bekostigingsbesluit Wet op de Expertise Centra	12
3.2 Inrichting van de verzuimregistratie	12
3.3 Mogelijke verzuimcodes	12
4. VERZUIMBELEID: VOORKOMEN EN AANPAKKEN VAN VERZUIM	14
4.1 Wet- en regelgeving	14
4.1.1 Wet op de Expertise Centra	14
4.2 Schoolgids en voorlichting aan ouders en leerlingen	14
4.3 Verzuimprotocol	14
4.4 Zorgadviesteam (ZAT), MDO of RTO	14
5. MELDEN VAN SCHOOLVERZUIM	16
5.1 Wet- en regelgeving	16
5.1.1 Leerplichtwet	16
5.1.2 Wet op de Expertise Centra (WEC)	16
5.1.3 Afspraken verzuim	17
5.2 Actie school bij afwezigheid leerling	17

5.3	Geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?	17
5.4	Wettelijk verzuim melden via DUO-verzuimloket	18
5.5	Recidive-verzuim en aaneengesloten verzuim	18
5.6	Hoe bereken je 16 uur en wat is de 1e verzuimdag?	18
5.7	Soorten verzuim	19
5.8	Eerder melden mag!	19
5.9	Wat gebeurt er na een melding?	20
5.10	Leerling die elders onderwijs volgt	21
5.11	Ziekteverzuim	21
5.13	Detentie of gesloten behandelcentrum	22
5.14	Zwangerschap en tienermoeders	23
5.15	Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	23
5.16	Onderwijs en toptalent	24
6.	VRIJSTELLING GEREGELD SCHOOLBEZOEK: EXTRA VERLOF	25
6.1	Wet- en regelgeving	25
6.1.1	Leerplichtwet (18min)	25
6.1.2	Beleidsregel verlof van OC&W	26
6.2	Aandachtspunten	26
6.3	Verlof wegens ziekte van de leerling	27
6.4	Verlof wegens verplichting godsdienst of levensovertuiging	27
6.5	Verlof wegens specifieke aard van beroep ouders	28
6.6	Verlof wegens andere gewichtige omstandigheden	28
7.	SCHORSEN	30
7.1	Wet- en regelgeving	30
7.1.2	Zorgvuldige procedure	30
7.2	Wanneer schorsen?	30
7.3	Stappen bij schorsen	30
8.	VERWIJDEREN (GEDWONGEN SCHOOLWISSELING/OVERPLAATSING)	32
8.1	Wet- en regelgeving	32
8.1.1	Leerplichtwet	32
8.1.2	Wet op de Expertise Centra	32
8.1.3	Zorgvuldige procedure	32
8.2	Aandachtspunten	32
8.3	Stappen bij verwijderen	33
8.4	Samenwerkingsverband PO/VO	34

INLEIDING

Scholen doen er alles aan om te zorgen voor goed onderwijs, een veilige en prettige leeromgeving en een goed verzuimbeleid. De kerntaken van de leerplichtambtenaar is toezicht houden op de naleving van leerplicht en kwalificatieplicht en voorkomen van schooluitval van leerlingen tot 23 jaar zonder startkwalificatie. Het recht op onderwijs dient zoveel mogelijk te worden gewaarborgd. Bij de uitvoering van haar taken zoekt de leerplichtambtenaar nauwe samenwerking met de scholen. Deze samenwerking richt zich op de jongeren die nog geen startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Richtlijnen voor scholen

Dit document is bedoeld als handreiking voor medewerkers van scholen die te maken hebben met verzuim van leerlingen zonder startkwalificatie en het beantwoordt vragen als:

Waar moet een verzuimregistratie aan voldoen? Wanneer mag je een leerling uitschrijven? Hoe gaan we om met schorsen van leerlingen? Wat zijn de wettelijke verplichtingen en hoe kunnen we die uitvoeren?

LEESWIJZER

Per hoofdstuk wordt een onderwerp van de verzuimaanpak uitgewerkt.

- Elk hoofdstuk start met een kader, waarin een korte inleiding op het onderwerp te lezen is.
- In de eerste paragraaf van elk hoofdstuk staan wetgeving en is ruimte om lokale afspraken op te nemen (wat moet).
- In de volgende paragrafen worden richtlijnen gegeven voor de uitvoering van de wettelijke verplichtingen en de afspraken (wat is gewenst).

Alle aangehaalde wetsartikelen zijn te vinden op www.overheid.nl.

Overzicht van alle onderwerpen

Vanuit de inhoudsopgave kunt u doorklikken naar het gewenste onderwerp.

Voor een handig overzicht van de inhoudsopgave klikt u links bovenaan, naast het document, op het icoontje . Vanuit hier kunt u ook doorklikken naar het gewenste onderwerp.

Doorklikken en terugkeren

In de tekst kunt u doorklikken naar achterliggende informatie en aangehaalde wetsartikelen.

Wilt u daarvan uit weer terugkeren naar de tekst? Klik Alt en pijltje naar links.

Vragen?

Hebt u vragen of reacties na het lezen van het handboek, dan kunt u deze doorgeven via info@rblbno.nl.

BEGRIPPEN

Schoolverzuim

Schoolverzuim betekent letterlijk 'het verzuimen van school', dus: het niet aanwezig zijn bij lessen of activiteiten van het lesrooster op school of tijdens de praktijk.

Geoorloofd en ongeoorloofd verzuim

Geoorloofd verzuim is afwezigheid met geldige reden. Ongeoorloofd verzuim is afwezigheid zonder geldige reden.

Leerplicht

In de Leerplichtwet 1969 is vastgelegd dat jongeren tussen de 5 en 18 jaar verplicht zijn om onderwijs te volgen, totdat ze een startkwalificatie hebben. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de volledige leerplicht, voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de kwalificatieplicht.

Startkwalificatie

In de RMC-wetgeving (zie hoofdstuk 1.2) is bepaald dat scholen verzuim en uitval van leerlingen tot 23 jaar zonder startkwalificatie, aan de gemeente moeten melden. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger. Dit diploma vergroot de kans om een baan te vinden en te houden.

Voortijdig schoolverlater

Een jongere die de school verlaat zonder startkwalificatie.

AFKORTINGEN

AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
BRON	Basisregister Onderwijs
BJG	Basisteam Jeugd en Gezin
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
LPW	Leerplichtwet
RMC	Regionale Meld en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
WEC	Wet op de Expertise Centra
WOT	Wet op het Onderwijs Toezicht
ZAT	Zorgadviesteam

In de Leerplichtwet wordt gesproken over ouder(s)/verzorger(s). Voor de leesbaarheid hanteren wij in dit document hiervoor 'ouders'.

1. ORGANISATIE

De kerntaken van de leerplichtambtenaar/RMC-medewerker zijn toezicht houden op de naleving van leerplicht en kwalificatieplicht en voorkomen van schooluitval van leerlingen tot 23 jaar zonder startkwalificatie. Het uitgangspunt van Ingrado hierbij is: alle jongeren hebben recht op goed onderwijs.

1.1 Het RBL BNO/Gemeente

Voor meer informatie over de organisatie RBL BNO verwijzen wij u naar www.rblbno.nl

1.2 Wet- en regelgeving

De Leerplichtwet en de RMC-wetgeving vormen het kader waarbinnen de gemeente/RBL BNO haar taken uitvoert. In deze wetten zijn rechten en plichten van ouders, leerlingen, scholen en leerplichtambtenaren vastgelegd, zoals bijvoorbeeld:

- Ieder kind heeft recht op onderwijs.
- Ouders zorgen ervoor dat hun kind op een school staat ingeschreven; als hun kind niet naar school kan komen, informeren zij de school hierover.
- Scholen houden de aan- en afwezigheid van hun leerlingen bij; als een leerling ongeoorloofd afwezig is, spreken zij de ouders hierop aan. Indien het verzuim niet stopt kan dit gemeld worden bij de leerplichtambtenaar. Indien het verzuim de wettelijke norm van 16 uur in 4 weken overschrijdt **moet** het verzuim gemeld worden bij de leerplichtambtenaar via DUO.
- Leerplichtambtenaren zien erop toe dat ouders, leerlingen en scholen zich aan de Leerplichtwet houden.
- De gemeente draagt zorg voor het registreren, coördineren en een dekkend netwerk voor voortijdig schoolverlaters.

De Leerplichtwet 1969

In de Leerplichtwet 1969 is vastgelegd dat jongeren tussen de 5 en 18 jaar verplicht zijn om onderwijs te volgen, totdat ze een startkwalificatie hebben. Voor leerlingen van 5 tot 16 jaar heet dit de volledige leerplicht, voor jongeren tussen 16 en 18 jaar heet dit de kwalificatieplicht. Voor alle leerplichtige en kwalificatieplichtige leerlingen gelden de regels van de Leerplichtwet

1969. De Leerplichtwet 1969 wordt in dit document verder aangeduid als Leerplichtwet.

Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

De methodische Aanpak Schoolverzuim is een beschrijving van de werkzaamheden van de leerplichtambtenaar en de ketenpartners met betrekking tot de aanpak van schoolverzuim. De methodische Aanpak Schoolverzuim is in maart 2017 opgesteld door het OM, de VNG, Halt en de Raad voor de Kinderbescherming vanuit een gezamenlijke visie. In deze visie wordt primair ingezet op preventie en (vrijwillige) jeugdhulp. De beschreven aanpak biedt, afhankelijk van de situatie, ruimte om gemotiveerd andere keuzes te maken. 'Pas toe of leg uit' is het motto van de MAS.

In de bijlagen van de MAS wordt onder andere ingegaan op de wettelijk taken van de leerplichtambtenaar en wordt het juridisch kader van de leer- en kwalificatieplicht beschreven.

U vindt de MAS hier: <http://www.ingrado.nl/kennisdossiers/leerplichtdossier/verzuim/instrumenten/mas>

De RMC-wetgeving

Met ingang van 2002 is naast de Leerplichtwet de RMC-wetgeving van toepassing. RMC staat voor: Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten. Deze wet verplicht gemeenten om leerlingen die niet meer leerplichtig zijn, tot hun 23e jaar te volgen op hun weg naar een startkwalificatie. Als deze jongeren dreigen uit te vallen op school, moeten gemeenten een passend aanbod organiseren, zodat deze jongeren alsnog een startkwalificatie kunnen halen.

De RMC-wetgeving is niet in een aparte wet vastgelegd. In de Wet op het Voortgezet Onderwijs, de Wet Educatie en Beroepsonderwijs en de Wet op de Expertise Centra is een aantal artikelen opgenomen over verzuim, voortijdig schoolverlaten en de functie van de RMC hierin.

2. IN- EN UITSCHRIJVEN

Voor leerlingen tot 18 jaar geldt de Leerplichtwet: een kind is leerplichtig vanaf de eerste dag van de maand nadat het kind 5 jaar is geworden tot en met het schooljaar waarin het 16 jaar is geworden. Tot en met 17 jaar geldt de kwalificatieplicht: leerlingen zijn verplicht onderwijs te volgen totdat ze een startkwalificatie hebben. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo, mbo niveau 2 of hoger.

Dit geldt ook voor de leerlingen die deelnemen aan het (V)SO, met uitzondering van de leerlingen die het speciaal onderwijs hebben gevolgd in de uitstroomprofielen dagbesteding of arbeid: zij zijn wel leerplichtig, maar niet kwalificatieplichtig.

Op grond van de Leerplichtwet moet iedere leerplichtige en iedere kwalificatieplichtige leerling bij een school staan ingeschreven. De ouders zijn hiervoor verantwoordelijk. Daarnaast is in de Leerplichtwet bepaald wanneer de school een leerling mag uitschrijven.

Voor alle leerlingen binnen het (V)SO (tot 18 jaar en 18 jaar en ouder) geldt de Wet op de Expertise Centra om voortijdig schoolverlaten terug te dringen. Een voortijdig schoolverlater is een jongere die de school verlaat zonder startkwalificatie.

2.1 Wet- en regelgeving

2.1.1 In- en uitschrijvingen via BRON

Het Basisregister Onderwijs (BRON) bevat in- en uitschrijvingsgegevens en examen- en diplomagegevens van scholen en instellingen. Scholen leveren deze gegevens aan bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) en DUO registreert deze gegevens in BRON. In de wet is het volgende bepaald:

- De scholen geven de in- en uitschrijvingen van leerlingen via DUO door aan BRON. Zij doen dit binnen 7 dagen nadat een in- of uitschrijving bekend is bij de school (Regeling structurele gegevenslevering WPO/WEC zie http://wetten.overheid.nl/BWBR0022542/geldigheidsdatum_30-04-2015);
- DUO geeft de in- en uitschrijvingen vervolgens binnen 7 dagen door aan de gemeente (WOT 24f art. 3 zie http://wetten.overheid.nl/BWBR0013800/geldigheidsdatum_30-04-2015).

Binnen 7 dagen

In het kader van de aanpak voortijdig schoolverlaten en handhaving Leerplichtwet is het essentieel dat de gemeente snel op de hoogte is van de in- en uitschrijvingen. Vandaar dat de school in- en uitschrijvingen binnen 7 dagen moet doorgeven. De wetgever gaat er hierbij van uit dat het leerling administratiesysteem van de school altijd actueel is: zodra een in- of uitschrijving bekend is bij de school, wordt deze geregistreerd in de leerling administratie van de school. Binnen 7 dagen na deze registratie geeft school de gegevens door aan BRON. Voor meer informatie over het doorgeven van in- en uitschrijvingen aan BRON: zie www.aanvalopschooluitval.nl.

2.1.2 Leerplichtwet

De Leerplichtwet geldt voor leerlingen jonger dan 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben. In de Leerplichtwet is bepaald wie verantwoordelijk is voor de inschrijving van een kind en wanneer de verplichting tot inschrijving en geregeld schoolbezoek begint en eindigt (LPW art. 2, 3, 4, 5 en 15).

Leerlingen die het speciaal onderwijs hebben gevolgd in de uitstroomprofielen arbeid/dagbesteding

Leerlingen in het praktijkonderwijs en vso met uitstroomprofiel 'dagbesteding' of 'arbeid' blijven kwalificatieplichtig zolang ze op school zitten. Pas als ouders hun kind uitschrijven, vervalt de kwalificatieplicht.

Uitschrijving tot 18 jaar

Een uitschrijving van een leerling op verzoek van de ouders is alleen toegestaan:

- wegens inschrijving op een andere school (LPW art. 10);
- wanneer er vrijstelling van inschrijving geldt op een van de in de LPW genoemde gronden (LPW art. 5, 5a, 6, 7, 8, 9).

NB: Wanneer kinderen emigreren: neem contact op met de leerplichtambtenaar.

Verwijdering

Een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de school, zonder dat er een verzoek van de ouders is (zie hierboven), geldt als een verwijdering. Ook een gedwongen overplaatsing naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), wordt gezien als een verwijdering. Zie hiervoor: hoofdstuk 8, Verwijderen.

2.1.3 Zorgplicht

Met de invoering van het passend onderwijs per 1 augustus 2014 is er voor scholen een zorgplicht indien een leerling wordt aangemeld die een ondersteuningsbehoefte heeft. De school beslist op basis van de aangeleverde gegevens of zij de ondersteuning kan bieden die de leerling nodig heeft. Kan zij geen invulling geven aan de ondersteuningsbehoefte dan heeft zij een zorgplicht om in eerste instantie binnen het eigen samenwerkingsverband te zoeken naar een passende onderwijsplek. De zorgplicht geldt niet als op de school waar de leerling is aangemeld geen plaats beschikbaar is, of indien het bevoegd gezag de ouders bij de aanmelding verzoekt te verklaren dat zij de grondslag van het onderwijs op de school zullen respecteren dan wel te verklaren dat zij de grondslag van het onderwijs op de school zullen onderschrijven, en de ouders dit weigeren te verklaren.

2.1.4 Wet op de Expertise Centra

Vanaf 18 jaar

Voor leerlingen vanaf 18 jaar geldt de Leerplichtwet niet meer. Ten aanzien van deze leerlingen bepaalt de WEC het volgende:

- De school meldt de uitschrijving van een leerling van 18 – 23 jaar zonder startkwalificatie onverwijld bij de woongemeente van de leerling (WEC art. 47a).

In de praktijk gaat dit via DUO: de school meldt in- en uitschrijvingen via DUO aan BRON en DUO geeft deze informatie door aan de gemeente: zie paragraaf 2.1.1. Deze jongeren worden tot hun 23e jaar door de gemeente gevolgd en gestimuleerd om alsnog een startkwalificatie te halen.

2.2 Stappen school bij inschrijving

Een (V)SO-school schrijft alleen een leerling in, nadat de toelaatbaarheidscommissie van het samenwerkingsverband de leerling toelaatbaar verklaard heeft tot een cluster 3 of 4 school.

Wat betreft cluster 1 en 2 bepaalt de instelling of de reguliere school waar de leerling is aangemeld of staat ingeschreven of zij een verzoek indienen betreffende de toelaatbaarheid tot een instelling bij de commissie van onderzoek. Deze commissie beoordeelt aan de hand van criteria of een leerling is aangewezen op onderwijs op de instelling of op ondersteuning vanuit

de instelling in het regulier onderwijs. De commissie mag deze criteria zelf bepalen en bepaalt ook de duur van de toelaatbaarheid en het begeleidingsaanbod.

De school neemt bij inschrijving de volgende stappen:

1. De school vraagt onderwijskundige informatie over de leerling op bij de vorige school.
2. De school geeft de inschrijving binnen 7 kalenderdagen door aan BRON.

No show

Verschijnt de nieuwe leerling niet bij de start van de opleiding, dan neemt de school contact op met de vorige school van de leerling. Daarnaast meldt de school het verzuim binnen de wettelijke termijnen aan de leerplichtambtenaar (zie hoofdstuk 5.4).

LET OP

Zolang de leerling is ingeschreven op school, is de school verantwoordelijk voor het verzorgen van onderwijs aan de leerling en voor het registreren en melden van verzuim. Als een leerling in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de school volgt, blijft de school van inschrijving verantwoordelijk voor het tijdig melden van wettelijk ongeoorloofd verzuim. Het is dus zaak dat de school hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt. Meer informatie over het melden van verzuim staat in hoofdstuk 5.

2.3 Stappen school bij uitschrijving

Voorafgaand aan uitschrijving

Voordat de school een leerling uitschrijft moet zij nagaan of dit wettelijk gezien mag en zij moet weten wat het vervolgetraject van de leerling is (zie paragraaf 2.1.2):

1. Is bekend naar welke school de leerling zal gaan en per wanneer hij daar zal starten?
2. Zo ja, dan neemt de school contact op met de nieuwe school om na te gaan of de leerling daar inderdaad is ingeschreven en per wanneer de leerling daar zal starten.
3. Als de school ervan overtuigd is (dit kan alleen met een bewijs van inschrijving op een nieuwe school) dat de leerling op een andere school is ingeschreven (de school weet waar de leerling staat ingeschreven en per wanneer hij daar zal starten), dan schrijft de school de leerling uit op de laatste schooldag voordat de leerling naar de andere school gaat.

Het kan zijn dat ouders voor hun kind een vrijstelling van inschrijving hebben op basis van de Leerplichtwet (LPW art. 5 en 15). Ook dan schrijft de school de leerling uit. De ouders van de leerling kunnen zo'n vrijstelling bij de leerplichtambtenaar aanvragen.

Geen vervolgschool

Als het niet zeker is dat de leerling is ingeschreven op een andere school (de school is hiervan niet overtuigd), dan mag de school de leerling nog niet uitschrijven. Is de leerling toch vertrokken, dan meldt de school dit direct als vermoedelijk ongeoorloofd verzuim via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar (zie hoofdstuk 5.4).

Ná uitschrijving

1. De school geeft de uitschrijving binnen 7 kalenderdagen door aan BRON.
2. De school geeft onderwijskundige informatie over de leerling door aan de volgende school.

Wanneer een DUO melding?

Als de leerling is vertrokken zonder dat duidelijk is waarheen, **moet** de school in het DUO verzuimloket een melding doen van vermoedelijk ongeoorloofd verzuim. De school mag de leerling **nog niet** uitschrijven, tenzij de leerplichtambtenaar hiervoor toestemming geeft.

Zolang de leerling op de school ingeschreven blijft en deze niet bezoekt, herhaalt de school wekelijks de DUO melding (zie hoofdstuk 5.5).

Als er sprake is van verzuim dat de school nog niet hoeft te melden en school maakt zich zorgen over een goede overstap van de leerling naar de nieuwe school, **mag** zij hiervan altijd een melding doen. In de toelichting bij de melding moet school dan duidelijk de reden van de melding aangeven.

Gedwongen schoolwisseling/overplaatsing is verwijdering

Het kan zijn dat een leerling vanwege een ernstig incident niet kan blijven op de huidige school. De leerling wordt dan gedwongen overgeplaatst naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur). In dat geval is sprake van een verwijdering. De stappen die school hierbij moet zetten staan in hoofdstuk 8.3.

2.4 Verhuizing binnen of buiten Nederland

Nog niet uitschrijven, wel DUO melden

Als de leerling vertrekt **zonder dat** ouders aannemelijk hebben gemaakt dat de leerling op een andere Nederlandse school is

ingeschreven, dan schrijft de school de leerling **nog niet** uit. De school meldt de afwezigheid van de leerling als ongeoorloofd verzuim via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar.

In het buitenland naar school

Als een kind in het buitenland naar school zal gaan, dan kunnen de ouders hiervoor elk jaar een beroep doen op vrijstelling van inschrijving op een school in Nederland (LPW art. 5 lid c en art. 9). Dit moeten zij regelen via de leerplichtambtenaar. Voldoen de ouders aan de eisen die de Leerplichtwet en de Wet basisregistratie personen hieraan stellen, dan ontstaat voor één jaar een vrijstelling van de inschrijvingsplicht op een school in Nederland. De Nederlandse school moet de leerling in dat geval uitschrijven (terwijl ouders hun kind ingeschreven kunnen laten in het bevolkingsregister van Nederland).

De Wet basisregistratie personen stelt in dit geval dat een jongere niet langer dan 8 maanden verblijft in het buitenland gedurende een kalenderjaar.

In de Leerplichtwet wordt in dit geval gevraagd om een verklaring waaruit blijkt dat de jongere is ingeschreven op de buitenlandse school en deze ook geregeld bezoekt.

2.5 Gedwongen achterlating van kinderen in het buitenland

Het kan voorkomen dat vrouwen en hun kinderen tegen hun zin door hun man of vader in het buitenland worden achtergelaten. Van gedwongen achterlating kan sprake zijn als een leerling langdurig afwezig is (al dan niet met bericht van ouders), of als een leerling na de vakantie niet teruggekeerd is op school.

1. Is een leerling zonder bericht afwezig, dan meldt de school deze afwezigheid als ongeoorloofd verzuim bij het DUO verzuimloket.
2. Bestaat op school het vermoeden van gedwongen achterlating, dan bespreekt de school dit met de leerplichtambtenaar en in het zorgoverleg. De leerplichtambtenaar meldt het vermoeden van gedwongen achterlating bij Veilig Thuis.

De Leerplichtwet blijft voor deze kinderen van kracht zolang zij in Nederland staan ingeschreven.

Wanneer een melding?

- Bij vermoeden van achterlating geldt: zolang de leerling niet is teruggekeerd op school, doet de school hiervan wekelijks een melding.

School en leerplichtambtenaar houden elkaar op de hoogte van de ontwikkelingen. De school informeert de leerplichtambtenaar als de leerling weer terug is.

2.6 Nieuwkomers

Nieuwkomers zijn leerlingen die pas in Nederland zijn en niet of nauwelijks Nederlands onderwijs hebben gevolgd. Deze leerlingen beheersen de Nederlandse taal onvoldoende om meteen regulier onderwijs te volgen.

Een minderjarige nieuwkomer heeft recht op onderwijs, ook als hij/zij illegaal in Nederland verblijft.

2.7 Detentie of gesloten behandelcentrum

Het kan zijn dat een leerling in detentie of in een gesloten behandelcentrum is geplaatst. Jongeren tot 18 jaar krijgen in de gesloten instelling onderwijs aangeboden en de organisatie die dit onderwijs verzorgt schrijft de leerling in.

1. Is een leerling zonder bericht afwezig, dan neemt de school dezelfde dag contact op met leerling en/of ouders om te informeren naar de reden van afwezigheid van de leerling.
2. Als de leerling gesloten is geplaatst, verifieert de school dat bij de betreffende instelling.
3. Als het zeker is dat de leerling gesloten is geplaatst, informeert de school de leerplichtambtenaar over start en einde van de plaatsing.
4. In de verzuimregistratie moet de reden van afwezigheid duidelijk zijn.

Wanneer een DUO-melding?

- Als de school (na eigen onderzoek) niet zeker weet waarom de leerling afwezig is, doet de school bij 16 uur afwezigheid een melding in het DUO-verzuimloket.
- Zolang de leerling afwezig is zonder dat duidelijk is waarom, herhaalt de school wekelijks de DUO-melding.

Wanneer uitschrijven?

Een leerling in detentie of in een behandelcentrum heeft een begeleider vanuit jeugdreclassering of andere hulpverlener/begeleider. Deze persoon heeft als taak te zorgen voor de schoolloopbaan na detentie of behandelcentrum. De school van herkomst kan met deze persoon overleggen over het vervolg van de schoolloopbaan. Het gaat hierbij vaak om maatwerk!

In het algemeen geldt:

- Als de leerling gesloten is geplaatst, schrijft de school die het onderwijs in de gesloten instelling verzorgt, de leerling in.
- Als de leerling op die andere school is ingeschreven, mag de school van herkomst de leerling uitschrijven.

2.8 Zwangerschap en tienermoeders

Zwangerschap is geen reden om een leerling uit te schrijven. Om te voorkomen dat zwangere leerlingen en tienermoeders voortijdig met school stoppen, is het wel belangrijk dat de begeleiding van deze leerlingen goed verloopt. Het is raadzaam binnen de school een contactpersoon aan te wijzen voor deze leerlingen.

Een zwangere leerling heeft recht op zwangerschapsverlof, net als iemand die werkt. Is de leerling jonger dan 18 jaar, neem dan contact op met de leerplichtambtenaar.

Als de leerling vóór of ná het zwangerschapsverlof zonder geldige reden niet op school komt, meldt de school dit via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar.

In hoofdstuk 5.14 leest u hierover meer.

3. REGISTREREN VAN VERZUIM

De verzuimregistratie geeft inzicht in het verzuim per leerling. Het is de basis voor elke actie die de school en de leerplichtambtenaar kunnen ondernemen om verzuim te verminderen en te voorkomen. Op basis van de verzuimregistratie per leerling kan de school het verzuim op de juiste gronden en binnen de wettelijke termijnen aan de leerplichtambtenaar melden. Op basis van de totale verzuimregistratie kan de school het schoolverzuim meten en haar verzuimbeleid zo nodig aanpassen.

3.1 Wet- en regelgeving

3.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet geeft aan welke gegevens de school moet bijhouden over de aan- en afwezigheid van leerlingen:

- De directeur houdt aantekening van het verzuim van de leerlingen en hij vermeldt daarbij niet alleen of deze geoorloofd of ongeoorloofd waren, maar ook de reden van elk geoorloofd verzuim (Memorie van toelichting Leerplichtwet 1969 en Leerplichtregeling 1995, art. 2 zie http://wetten.overheid.nl/BWBR0007471/geldigheidsdatum_30-04-2015).

3.1.2 Bekostigingsbesluit Wet op de Expertise Centra

In de Wet op de Expertise Centra is het volgende bepaald:

De directeur van de school draagt er zorg voor dat een overzichtelijke administratie van het verzuim van de leerlingen op school beschikbaar is (BB WEC, art. 5).

Stage

Bij sommige opleidingen maakt een buitenschools praktijkgedeelte (stage) onderdeel uit van het onderwijsprogramma. De school is verantwoordelijk voor het registreren van verzuim van leerlingen tijdens het lesrooster op school en tijdens de stage-uren buiten school.

3.2 Inrichting van de verzuimregistratie

De verzuimregistratie moet een kloppend beeld geven van het verzuim per leerling, per lesuur en tijdens stage. Kloppend wil zeggen: de verzuimregistratie moet inzichtelijk, actueel, betrouwbaar en in overeenstemming zijn met het gerealiseerde les- en stagerooster.

Om aan deze voorwaarden te kunnen voldoen, zijn de volgende aspecten belangrijk:

- De registratie is systematisch van opzet:
 - het is duidelijk hoe en hoe vaak geregistreerd wordt;
 - het is duidelijk wie hiervoor verantwoordelijk is;
 - er wordt eenduidig geregistreerd, volgens een afgesproken codering.
- Dit alles is beschreven in een verzuimprotocol (zie hoofdstuk 4.3).
- De werkwijze t.a.v. het registreren van verzuim is geïmplementeerd binnen de school.
- De directie volgt en controleert het proces van registreren en zij stuurt dit zo nodig bij.

Verder geldt het volgende:

- De verzuimregistratie vindt minimaal dagelijks plaats.
- Er wordt onderscheid gemaakt in geoorloofd en ongeoorloofd verzuim.
- Bij geoorloofd verzuim wordt de reden aangetekend.
- Hierbij worden eenduidige verzuimcodes gebruikt (zie paragraaf 3.3).
- De verzuimregistratie geeft altijd een kloppend overzicht van het verzuim per leerling per dagdeel (SO) of per lesuur (VSO) en tijdens stage.

Verzuim tijdens stage

- Verzuim tijdens stage is binnen één week bij school bekend en wordt door de school wekelijks geregistreerd.
- Bij verzuim worden de uren die op school en tijdens stage zijn verzuimd bij elkaar opgeteld.

3.3 Mogelijke verzuimcodes

De school moet het geoorloofde en het ongeoorloofde verzuim bijhouden, en bij geoorloofd verzuim moet zij de reden aantekenen.

Geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?

Geoorloofd verzuim is verzuim met geldige reden, ongeoorloofd verzuim is verzuim zonder geldige reden: meer hierover staat in hoofdstuk 5.3.

Verzuim dat is ingehaald

De school spreekt ouders aan op ongeoorloofde afwezigheid van hun kind. Sommige scholen hebben als strafmaatregel dat een leerling ongeoorloofde afwezigheid moet inhalen.

Hierbij geldt:

Als de ouders zijn aangesproken op de ongeoorloofde afwezigheid van hun kind, of als de leerling de gemiste uren heeft ingehaald, mag de ongeoorloofde afwezigheid waarover dit gaat achteraf niet uit de verzuimregistratie worden gehaald! Zie verder hoofdstuk 5.3.

Verzuimcodes

De meeste scholen maken gebruik van verzuimcodes om het verzuim eenduidig en overzichtelijk bij te houden.

Hieronder staat een aantal soorten verzuim waarvoor de school verzuimcodes kan afspreken. Hierbij moet duidelijk zijn of het geoorloofd of ongeoorloofd verzuim betreft.

Ongeoorloofd verzuim:

- Afwezig zonder bericht
- Afwezig zonder geldige reden
- Te laat

Geoorloofd verzuim:

- Ziek
- Ziek naar huis
- Te laat wegens leerlingvervoer
- Dokter-, tandarts- en ziekenhuisbezoek (medisch)
- Onderwijsgerelateerde afwezigheid
- Afwezig wegens handelingsplan
- Verlof (vakantieverlof vanwege de aard van het beroep van de ouders óf verlof vanwege gewichtige omstandigheden)
- Afwezigheid wegens voldoen aan religieuze verplichting
- Schorsing
- Uitgestuurd
- Stage
- Detentie

LET OP

Afwezig wegens handelingsplan

In de WEC is bepaald hoeveel onderwijsuren een leerling minimaal per jaar moet ontvangen. Als een leerling niet alle lessen kan volgen, bijvoorbeeld vanwege chronische ziekte of therapie, kan het bevoegd gezag een verzoek indienen bij de onderwijsinspectie in het kader van leertijdvermindering. (<https://www.onderwijsinspectie.nl>)

Hierbij geldt:

- De afwezigheid van de leerling tijdens de lessen waarvoor ontheffing is verleend is geoorloofde afwezigheid.
- De school kan deze afwezigheid registreren als 'afwezig wegens handelingsplan'.
- Voorwaarde is dat in het handelingsplan duidelijk beschreven staat waarom en welke lessen de leerling afwezig is.

In hoofdstuk 5 leest u meer over het melden van verzuim en het vervolg hierop.

4. VERZUIMBELEID: VOORKOMEN EN AANPAKKEN VAN VERZUIM

Een goede relatie tussen school, leerlingen en ouders vormt de basis van een effectief verzuimbeleid. Alle partijen hebben hierbij hun eigen rol. Ouders zorgen ervoor dat hun kind naar school gaat en zij informeren de school als hun kind afwezig is. De school hanteert duidelijke regels bij het voorkomen en aanpakken van verzuim, zodat ouders en leerlingen, maar ook de medewerkers van de school, weten waar zij aan toe zijn en wat er van hen wordt verwacht.

4.1 Wet- en regelgeving

4.1.1 Wet op de Expertise Centra

In de WEC art. 22 staan een aantal bepalingen over de communicatie van het verzuimbeleid:

- De school is verplicht om in de schoolgids aan te geven hoe zij schoolverzuim voorkomt en welke maatregelen zij neemt als verzuim wordt geconstateerd.
- De schoolgids bevat ook informatie over de wijze waarop de zorg voor de leerling wordt vormgegeven.
- Het bevoegd gezag reikt de schoolgids uit aan de ouders bij de inschrijving en jaarlijks na de vaststelling van de schoolgids.

4.2 Schoolgids en voorlichting aan ouders en leerlingen

Het aanspreken van ouders en leerlingen op verzuim moet gebaseerd zijn op duidelijke regels. Ouders krijgen jaarlijks de schoolgids, op papier of via de website.

In de schoolgids staat duidelijk beschreven wat de school van ouders verwacht bij de schoolgang van hun kind. Er staat bijvoorbeeld in wat een ouder moet doen als een kind ziek is, en hoe en wanneer verlof kan worden aangevraagd. Ook staat beschreven hoe de verzuimaanpak op school is georganiseerd en wat ouders hierbij van school kunnen verwachten. Er staat bijvoorbeeld in welke maatregelen de school neemt bij te laat komen.

In de schoolgids benoemt de school welke (extra) zorg de school kan bieden, hoe dit is georganiseerd, welke instanties deel uitmaken van het zorgbreedteoverleg en welke taken zij hebben. Ook heeft de school opgenomen hoe zij om gaan met de veiligheid (o.a. pesten) Zie [https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/brochures/2016/07/18/zorg-](https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/brochures/2016/07/18/zorgplicht-sociale-veiligheid-leerlingen-op-school/zorg-)

[plicht-sociale-veiligheid-op-school.pdf](#)

De tekst in de schoolgids moet eenduidig zijn en overeenkomen met de praktijk.

4.3 Verzuimprotocol

Alle scholen hebben een verzuimprotocol, waarin wordt beschreven welke medewerker welke actie onderneemt in geval van verzuim van een leerling:

- Welke medewerkers spelen een rol bij de verzuimaanpak?
- Hoe wordt verzuim bijgehouden?
- Welke medewerker heeft het overzicht van het verzuim van de leerlingen?
- Welke medewerker constateert wettelijk verzuim?
- Welke medewerker meldt het wettelijk verzuim bij de leerplichtambtenaar?
- Welke medewerker mailt het verzuimoverzicht en aanvullende informatie rondom het verzuim naar de leerplichtambtenaar?
- Wie vervangt een medewerker met verzuimtaken bij diens afwezigheid?

En:

- Wat is de aanpak bij te laat komen en welke medewerker(s) voeren dit uit?
- Wat wordt verstaan onder frequent ziekteverzuim? Wat is de aanpak hierbij en welke medewerker(s) voeren dit uit?
- Wat doet de school bij beginnend verzuim en welke medewerker onderneemt dan actie?
- Wat doet de school bij aanhoudend verzuim en welke medewerker onderneemt dan actie?

4.4 Zorgadviesteam (ZAT), MDO of RTO

De leerplichtambtenaar heeft tot taak zoveel mogelijk preventief te werken. Goede samenwerking tussen de school, leerplichtambtenaar en zorgpartners voorkomt escalatie van problemen met en van leerlingen. Daarom is structureel en geregeld contact tussen school, leerplichtambtenaar en zorgpartners noodzakelijk.

Een (V)SO-school kan hiervoor een zorgadviesteam (ZAT) hebben ingericht. De leerplichtambtenaar maakt deel uit van het ZAT, evenals bijvoorbeeld de schoolarts en een medewerker van BJG/CJG. Het ZAT is erop gericht om met de juiste zorg en begeleiding de schoolgang van de leerling te bevorderen. De taak van de leerplichtambtenaar binnen het

ZAT ligt op het vlak van het beoordelen van het verzuim en de afhandeling daarvan. De leerplichtambtenaar heeft hierbij de mogelijkheid om proces-verbaal tegen ouders/leerlingen op te maken. Dit is echter een uiterst middel. Vroegtijdige inzet van (jeugd) hulp staat voorop. De verschillende routes die de leerplichtambtenaar kan inzetten bij verzuim staan beschreven in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Zie ook 1.2 Wet- en regelgeving en 5.9

Wat gebeurt er na de melding?

Met de invoering van passend onderwijs en de transitie Jeugdwet is er een ontwikkeling dat de ZAT's afnemen en dat er meer gesprekken plaatsvinden tussen, ouders, school en hulpverleners om gezamenlijk tot een plan te komen waarbij het recht op leren zoveel mogelijk wordt geborgd en voor de desbetreffende leerling maatwerk geboden wordt. Dergelijke overleggen heten Multi disciplinaire overleggen (MDO) of Rondetafel overleggen (RTO) Dit is dus een breder overleg dan de partners die deelnemen aan een ZAT waarbij alleen een specifieke leerling besproken wordt bij voorkeur in het bijzijn van de ouders en de leerling.

5. MELDEN VAN SCHOOLVERZUIM

Schoolverzuim betekent: het niet op school aanwezig zijn bij lessen of activiteiten van het lesrooster. Op grond van de Leerplichtwet zijn ouders verantwoordelijk voor het informeren van de school als hun kind afwezig is.

De wet maakt onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd schoolverzuim: geoorloofd verzuim is verzuim met geldige redenen; ongeoorloofd verzuim is verzuim zonder geldige redenen.

In de wet is vastgelegd wanneer de school ongeoorloofd verzuim moet melden aan de leerplichtambtenaar.

5.1 Wet- en regelgeving

5.1.1 Leerplichtwet

Bij leerlingen tot 18 jaar is de Leerplichtwet van toepassing.

Geregeld schoolbezoek

In de Leerplichtwet is vastgelegd dat een leerling de school geregeld moet bezoeken:

- Ouders zijn verplicht te zorgen dat hun kind de school geregeld bezoekt en jongeren vanaf 12 jaar zijn zelf ook verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek (LPW art. 2).
- Het schoolbezoek vindt geregeld plaats, zolang geen les of praktijktijd wordt verzuimd (LPW art. 4).
- Ouders moeten de school in kennis te stellen van de afwezigheid van hun kind en de reden daarvoor (LPW art. 11, 12 en 13). Meer over verlof en vrijstelling staat in hoofdstuk 6.

Wettelijk verzuim melden

Over het melden van verzuim zegt de Leerplichtwet:

- Als een leerling zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd en dit verzuim gedurende een periode van 4 opeenvolgende lesweken in totaal 16 uren les- of praktijktijd bedraagt, meldt de school dit onverwijld in het DUO-verzuimloket, zo mogelijk met opgave van de reden van het verzuim (LPW art. 21a).

Leerlingen die het speciaal onderwijs hebben gevolgd in de uitstroomprofielen arbeid/dagbesteding

Leerlingen in het praktijkonderwijs en vso met uitstroomprofiel 'dagbesteding' of 'arbeid' blijven kwalificatieplichtig zolang ze op school zitten. Ook deze leerlingen moeten bij ongeoorloofd verzuim worden gemeld bij de leerplichtambtenaar via het DUO-verzuimloket. Pas als ouders hun kind uitschrijven, vervalt de kwalificatieplicht.

5.1.2 Wet op de Expertise Centra (WEC)

De Leerplichtwet geldt voor leerlingen die jonger zijn dan 18 jaar.

Vanaf 18 jaar

Voor leerlingen van 18 of ouder geldt de Leerplichtwet niet meer, ook niet als zij nog op het VSO zitten. In de Wet op de Expertise Centra is een bepaling opgenomen over leerlingen van 18 – 23 jaar zonder startkwalificatie:

- De school meldt ongeoorloofd verzuim van een aaneengesloten periode van 4 opeenvolgende lesweken via het DUO verzuimloket aan de leerplichtambtenaar (WEC, art. 47a. lid1).

Er zijn regionaal afspraken gemaakt dat er ook ongeoorloofd verzuim van leerlingen van 18-23 jaar wordt gemeld bij 16 lesuren in 4 weken.

Afwijking onderwijstijd

In de WEC, artikel 12, is bepaald hoeveel onderwijsuren een leerling minimaal per jaar moet ontvangen. Als een leerling niet alle lessen kan volgen, bijvoorbeeld vanwege chronische ziekte of therapie, kan het bevoegd gezag van de school hiervan afwijken nadat zij toestemming heeft van de onderwijsinspectie in het kader van leertijdvermindering.

Het is niet in alle gevallen noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij de inspectie. In de meeste gevallen is het voldoende dat het bevoegd gezag van een school documenten en verklaringen bezit waarmee aangetoond kan worden dat een ontheffing noodzakelijk is. Voor meer informatie over de regels t.a.v. ontheffingen: zie de website van de <https://www.onderwijsinspectie.nl>.

De afwezigheid van de leerling tijdens de lesuren waarvoor ontheffing is verleend, is geoorloofde afwezigheid. De school kan deze afwezigheid registreren als 'afwezig wegens handelings-

plan'. Voorwaarde is dat in het handelingsplan duidelijk beschreven staat, waarom en welke lesuren de leerling afwezig is.

5.1.3 Afspraken verzuim

Verzuimmelden 18min en 18plus geen onderscheid

Afgesproken is dat de scholen bij alle leerlingen tot 23 jaar zonder startkwalificatie (18min en 18plus) dezelfde meldtermijn hanteren:

- De school meldt deze leerlingen bij ongeoorloofd verzuim van in totaal 16 uren les- of praktijktijd binnen een periode van 4 opeenvolgende lesweken.

De leerplichtambtenaar behandelt het verzuim van alle leerlingen die worden gemeld. Er kan echter alleen proces verbaal worden opgemaakt voor leerlingen die nog onder de Leerplichtwet vallen, dus de leerlingen jonger dan 18 jaar zonder startkwalificatie.

5.2 Actie school bij afwezigheid leerling

Als een leerling afwezig is, moet de school zo snel mogelijk duidelijkheid krijgen over de oorzaak van het verzuim van de leerling en aantoonbaar actie ondernemen om de leerling weer op school te krijgen. Als het goed is staan deze acties beschreven in het verzuimprotocol van de school (zie hoofdstuk 4.3).

1. Is een leerling zonder bericht afwezig, dan neemt de school dezelfde dag contact op met de ouders om te informeren naar de reden van afwezigheid van de leerling.
2. De school spreekt de ouders van de leerling aan op het verzuim van hun kind. Bij leerlingen van 12 jaar en ouder spreekt de school ook de leerling zelf aan.
3. De school maakt afspraken met ouders over het verzuim, legt deze afspraken vast en ziet erop toe dat de afspraken nagekomen worden.
4. Houdt het verzuim aan, dan onderzoekt de school of de leerling (of de ouders) extra ondersteuning of begeleiding nodig heeft om de school te kunnen vervolgen (BJG/CJG, jeugdzorg, schuldhelpverlening etc.).
5. Scholen houden de aan- en afwezigheid van hun leerlingen bij; als een leerling ongeoorloofd afwezig is, spreken zij de ouders hierop aan. Indien het verzuim niet stopt kan dit gemeld worden bij de leerplichtambtenaar. Indien het verzuim de wettelijke norm van 16 uur in 4 weken overschrijdt **moet** het verzuim gemeld worden bij de leerplichtambtenaar via DUO.
6. De school houdt per leerling een dossier bij van het verzuim van de leerling (geoorloofd en ongeoorloofd) en de inspanningen die de school heeft verricht om het verzuim aan te pakken (bv. afspraken met de leerling, kopieën van

brieven, bespreking in zorgoverleg, inzetten van BJG/CJG, schoolarts, etc.).

5.3 Geoorloofd of ongeoorloofd verzuim?

Als een leerling afwezig is, onderzoekt de school of het gaat om geoorloofd of ongeoorloofd verzuim. Geoorloofd verzuim is verzuim met geldige reden, ongeoorloofd verzuim is verzuim zonder geldige reden.

Verzuim dat is ingehaald

De school spreekt ouders aan op de ongeoorloofde afwezigheid van hun kind. Sommige scholen hebben als strafmaatregel dat een leerling ongeoorloofde afwezigheid moet inhalen. Hierbij geldt:

Als de ouders zijn aangesproken op de ongeoorloofde afwezigheid van hun kind, of als de leerling de gemiste uren heeft ingehaald, mag de ongeoorloofde afwezigheid waarover dit gaat achteraf **niet** uit de verzuimregistratie worden gehaald!

De verzuimregistratie moet immers een kloppend beeld geven van het werkelijke verzuim per leerling per lesuur. Dit staat los van het sanctiebeleid van de school. Het is vanzelfsprekend heel goed dat scholen direct op ongeoorloofde afwezigheid of te laat komen een reactie geven. Maar als verzuimde uren uit de verzuimregistratie worden gehaald, geeft de verzuimregistratie geen kloppend beeld meer van het verzuim; er is dan wel verzuim geweest, maar het is niet meer zichtbaar.

Daarnaast kan de school dan niet meer goed bijhouden of de strafmaatregel effect heeft en het verzuim vermindert.

Verzuim vanwege leerlingenvervoer

Het komt voor dat leerlingen verzuimen vanwege redenen die te maken hebben met het leerlingenvervoer. Het leerlingenvervoer is geregeld in de Verordening leerlingenvervoer.

In deze verordening wordt gewezen op de verantwoordelijkheid van de ouders: zij blijven verantwoordelijk voor het schoolbezoek van de leerling die gebruik maakt van leerlingenvervoer).

Om te bepalen of verzuim vanwege leerlingenvervoer geoorloofd of ongeoorloofd is, moet duidelijk zijn waar de oorzaak ligt van het verzuim, bij de vervoerder of bij de ouders:

- Er is sprake van geoorloofd verzuim als de oorzaak ligt bij de vervoerder. Bijvoorbeeld als de bus van het leerlingenvervoer te laat komt of helemaal niet komt.
- Er is sprake van ongeoorloofd verzuim als de oorzaak niet ligt bij de vervoerder en als de ouders geen goede reden hebben voor het verzuim.

- Als ouders een kind thuis houden omdat er nog geen beslissing is genomen op de aanvraag voor bekostiging van het leerlingenvervoer, omdat de bekostiging is vervallen of omdat de aanvraag is afgewezen, is sprake van ongeoorloofd verzuim.

Ziekteverzuim

Ziekteverzuim is geoorloofd verzuim. School is nooit wettelijk verplicht ziekteverzuim te melden bij leerplicht via DUO. Pas bij een vermoeden van ongeoorloofd ziekteverzuim (bijvoorbeeld als kind/ouders niet willen meewerken aan een onderzoek naar de belastbaarheid door de jeugdarts) moet de school dit melden bij leerplicht via DUO (onder 'relatief verzuim'). Zie hoofdstuk 5.11 Ziekteverzuim.

5.4 Wettelijk verzuim melden via DUO-verzuimloket

De school is verplicht om ongeoorloofd verzuim van 16 uur les- of praktijktijd binnen 4 opeenvolgende lesweken onverwijld te melden aan de leerplichtambtenaar via het DUO-verzuimloket.

Hierbij geldt:

- Stage is onderwijstijd en verzuim op stage telt mee bij het berekenen van wettelijk verzuim.
- Onverwijld wil zeggen: binnen 5 werkdagen.
- De school meldt wettelijk verzuim via het DUO-verzuimloket aan de leerplichtambtenaar.

Stappen melding

1. School meldt het verzuim via het DUO verzuimloket aan de leerplichtambtenaar.
2. School vermeldt hierbij om wat voor soort verzuim het gaat (zie paragraaf 5.7).
3. Schoolt mailt tegelijkertijd het verzuimoverzicht naar de leerplichtambtenaar van de woongemeente van deze leerling.
4. Dit verzuimoverzicht moet zodanig zijn, dat de leerplichtambtenaar op basis hiervan het verzuim van de leerling kan beoordelen.
5. School geeft de leerplichtambtenaar aanvullende informatie rondom het verzuim:
 - de (vermoedelijke) reden van verzuim
 - de acties die de school heeft ondernomen
 - de reactie van de ouders hierop
 - welke inzet de school verwacht van de leerplichtambtenaar
6. School informeert de ouders van de leerling over de melding.

Ná de melding

- De school blijft ook na een melding inspanningen verrichten om het verzuim terug te dringen.
- Als de leerling regelmatig blijft verzuimen (recidive-verzuim), doet de school DUO-meldingen van elke 16 lesuren ongeoorloofd verzuim binnen 4 lesweken. Deze herhaalmeldingen zijn aansluitend op de eerste melding en hebben ook een einddatum. Na 4 weken aaneengesloten meldingen komt er vanuit DUO een signaal naar de school en de gemeente over een mogelijke potentiële langdurig relatief verzuimer. De school constateert of hiervan sprake is en registreert aansluitend op de laatste herhaalmelding de leerling dan als langdurig relatief verzuimer en voegt hier geen einddatum aan toe.

Dit melden is een wettelijke verplichting en staat los van de inspanningen door de school en het contact met de leerplichtambtenaar.

5.5 Recidive-verzuim en aaneengesloten verzuim

Recidive-verzuim

- Hiermee wordt bedoeld: de leerling verzuimt, komt weer naar school en verzuimt opnieuw.
- Dit verzuim moet steeds opnieuw gemeld worden, bij elke 16 uur verzuim in 4 lesweken.
- Deze melding heet recidivemelding.

Aaneengesloten verzuim

- Hiermee wordt bedoeld: de leerling verzuimt en komt tussendoor niet meer terug op school.
- Dit verzuim moet wekelijks gemeld worden.
- Deze melding heet herhaalmelding.

5.6 Hoe bereken je 16 uur en wat is de 1e verzuimdag?

Als een leerling regelmatig verzuimt, moet school van elke 16 lesuren verzuim binnen 4 lesweken een melding doen.

In elke melding geeft school aan wat de 1e verzuimdag was van het verzuim waarvoor deze melding wordt gedaan. In het kader hierna wordt dit verder uitgelegd:

Recidive-verzuim, bijvoorbeeld:

- Tussen 1 november en 14 november is leerling in totaal 16 lesuren ongeoorloofd afwezig
- De school moet binnen 5 werkdagen na 14 november een melding doen
- De school doet deze melding bv. op 19 november
- De school geeft in deze melding als 1e verzuimdag op: 1 november.

Vanaf 15 november (meteen na overschrijding van de eerste 16 lesuren) begint een nieuwe periode van 4 lesweken en begin je opnieuw 16 lesuren te tellen.

Je gaat dus niet pas opnieuw tellen na de melding!

- Tussen 15 november en 28 november is leerling opnieuw 16 lesuren ongeoorloofd afwezig
- De school moet opnieuw binnen 5 werkdagen na 28 november een melding doen
- De school doet deze melding bv. op 3 december
- De school geeft in deze melding als 1e verzuimdag op: 15 november.

Etc.

Aaneengesloten verzuim, bijvoorbeeld:

- Tussen 1 november en 5 november is leerling in totaal 16 lesuren ongeoorloofd afwezig
- Het blijkt dat de leerling hierna continu afwezig blijft en tussendoor niet meer terug komt op school
- De eerste DUO-melding moet school doen binnen 5 werkdagen na 5 november.
- De school doet deze DUO-melding bv. op 8 november. De meldperiode start op 1 november en eindigt op 5 november.
- Daarna moet de school wekelijks een DUO-melding doen
- De school geeft in deze DUO-meldingen steeds een begin en einddatum aan van de week waarin het verzuim voortduurt
- Na 4 weken komt er een signaal vanuit DUO, waarop de school kan aangeven of er sprake is van een langdurig relatief verzuimer. De leerling kan dan geregistreerd worden als langdurig relatief verzuimer en er wordt geen einddatum opgenomen.

5.7 Soorten verzuim

De school meldt verzuim via het digitaal verzuimloket DUO aan de leerplichtambtenaar en zij geeft in het DUO-verzuimloket aan wat voor soort verzuim het betreft.

Voor meer informatie verwijzen wij u naar <https://duo.nl/zakelijk/gemeenten/verzuim/verzuimloket-gebruiken.jsp>

5.8 Eerder melden mag!

De school kan en mag verzuim ook eerder aan de leerplichtambtenaar melden, dus vóórdat er sprake is van ongeoorloofd verzuim 16 les/praktijkuren binnen 4 lesweken. Bijvoorbeeld als er zorgen zijn over het verzuimgedrag van een leerling of als de maatregelen van de school geen effect hebben op het verzuim.

LET OP

Als school verzuim meldt van minder 16 les/praktijkuren binnen 4 lesweken, moet zij kunnen laten zien dat zij zelf inspanningen heeft verricht om het verzuim van de leerling aan te pakken (zie paragraaf 5.2).

Bij luxe verzuim hoeft dit niet: school moet dit meteen melden.

Eerder melden kan bijvoorbeeld in het geval van:

- Ongeoorloofd verzuim van minder dan 16 les/praktijkuren in 4 lesweken:
 - met mogelijk problematische achtergrond;
 - of in combinatie met regelmatig te laat komen.
- Regelmatig te laat komen: vanaf 6x binnen 4 lesweken.
- Ziekteverzuim (zie paragraaf 5.11).
- Verzuim rondom schoolvakanties.
- Ongeoorloofd verzuim na afwijzing van een verlofaanvraag.
- Vertrek naar het buitenland moet worden gemeld (zie paragraaf 2.4).

Richtlijn beginnend verzuim: de 3 – 6 – 9 aanpak (Halt-aanpak)

Leerplicht kan met VO-scholen afspreken om beginnend verzuim gezamenlijk aan te pakken, volgens de 3-6-9-aanpak:

- Bij 3 uur verzuim onderneemt de school actie richting de leerling.
- Bij 6 uur verzuim onderneemt de school schriftelijke actie richting leerling en ouders.
- Bij 9 uur verzuim onderneemt de school actie richting leerling en ouders en doet zij een melding in het DUO-verzuimloket.

De leerplichtambtenaar roept de leerling vervolgens op. Meestal houdt de leerplichtambtenaar hiervoor spreekuur op de school zelf. Als het verzuim na de melding en het gesprek aanhoudt, kan de leerplichtambtenaar besluiten om de leerling naar Halt te verwijzen. Voor meer informatie over Halt: zie <https://www.halt.nl>. Deze procedure moet wel opgenomen zijn in de schoolgids van de school.

5.9 Wat gebeurt er na een melding?

Onderzoek leerplichtambtenaar

Wat er gebeurt na een melding schoolverzuim is vastgelegd in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). De MAS is opgesteld door ketenpartners betrokken bij schoolverzuim en beschrijft de werkzaamheden van de leerplichtambtenaar en betrokken ketenpartners m.b.t. schoolverzuim. Vroegtijdige inzet van (jeugd)hulp staat bij de aanpak voorop. Meer lezen? Kijk hier: <http://www.ingrado.nl/kennisdossiers/leerplichtdossier/verzuim/instrumenten/mas>

Na ontvangst van een melding stelt de leerplichtambtenaar een onderzoek in. Dit kan bestaan uit het volgende:

- nadere informatie inwinnen bij de school en eventueel bij derden;
- leerling en/of ouders oproepen voor een gesprek of verhoor.

Bij het bepalen van de oorzaak van het verzuim onderzoekt de leerplichtambtenaar of er sprake is van onwil of van onmacht. Op basis van het onderzoek zal de leerplichtambtenaar allereerst proberen afspraken te maken met de ouders (en met jongeren vanaf 12 jaar) om het verzuim te laten stoppen.

Heeft dit geen resultaat dan maakt de leerplichtambtenaar een afweging wat betreft de best mogelijke aanpak. Grofweg zijn er 4 mogelijkheden:

- Vrijwillige (jeugd)hulp
- HALT-straf schoolverzuim
- Dwang in civiel kader
- Dwang in strafrechtelijk kader

In voorkomende gevallen kan er worden gekozen voor een combinatie van deze mogelijkheden.

De leerplichtambtenaar zet de ouders en jongere op het spoor van vrijwillige hulpverlening. Heeft dit geen resultaat, dan kan de leerplichtambtenaar in een urgent geval een zorgmelding doen bij Veilig Thuis. Na melding bij het sociaal wijkteam of Veilig Thuis bewaakt de leerplichtambtenaar of binnen 1 maand na de (zorg)melding hulpverlening op gang komt en of

het schoolverzuim stopt. Als de hulpverlening niet tot resultaat leidt vanwege gebrek aan medewerking van de jongere en/of zijn ouders consulteert de leerplichtambtenaar bij voortdurend schoolverzuim de Raad voor de Kinderbescherming en het Openbaar Ministerie om af te stemmen over het vervolg. Dit vervolg kan zijn: civiel rechtelijk of strafrechtelijk. Wordt er gekozen voor de civielrechtelijke route dan wordt er via de Beschermingstafel bij de Raad voor de Kinderbescherming een Verzoek tot Onderzoek ingediend (VTO) door de gemeente of Veilig Thuis. Wordt er in overleg met de keten gekozen voor de strafrechtelijke route dan maakt de leerplichtambtenaar een proces verbaal op.

Bij zorgen omtrent de leerling kan de leerplichtambtenaar:

- een melding maken in verwijzindex Risicjongeren;
- de school vragen om een zorgmelding te doen bij Veilig Thuis
- het stappenplan van de meldcode kindermishandeling volgen (zie paragraaf 5.15).

De leerplichtambtenaar koppelt de resultaten van zijn/haar onderzoek en de vervolgacties terug aan de school.

Justitie – Openbaar Ministerie

Het OM behandelt het proces-verbaal van de leerplichtambtenaar in een leerplichtzitting. Tijdens deze zitting wil het OM kunnen beoordelen of het verzuim van de leerling na het opmaken van het proces-verbaal is gestopt. Zodra de datum van de leerplichtzitting bekend is, zal de leerplichtambtenaar daarom de school vragen om zo spoedig mogelijk een recent verzuimoverzicht te leveren.

Naar aanleiding van het proces-verbaal van de leerplichtambtenaar kan de rechter onder andere de volgende maatregelen opleggen:

- een maatregel Hulp en Steun: gedwongen hulpverlening voor jongeren vanaf 12 jaar (Jeugdclassering);
- een werkstraf, een taakstraf of een voorwaardelijke straf voor jongeren vanaf 12 jaar;
- een geldboete voor ouders of voor jongeren vanaf 12 jaar.

Halt-afdoening

De Halt-regeling is bedoeld voor leerlingen van 12 tot 18 jaar met beginnend verzuim die al duidelijk zijn aangesproken en gewaarschuwd door de school. Er mag geen sprake zijn van zorgelijke problematiek en ouders en leerling moeten toestemming hebben gegeven voor Halt. Een Halt-afdoening kan slechts eenmaal worden gegeven voor leerplichtzaken.

In een Halt-afdoening worden jongeren geconfronteerd met de gevolgen van hun gedrag en krijgen zij de kans de zaak weer recht te zetten. De Halt-afdoening bestaat standaard uit drie gesprekken en een leeropdracht. Deze leeropdracht heeft een relatie met het spijbelen of het te laat komen.

De leerplichtambtenaar kan een leerling via een proces-verbaal verwijzen naar Halt. Dit kan alleen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- de jongere is 12-18 jaar en heeft nog geen startkwalificatie;
- het ongeoorloofd verzuim valt binnen onderstaande richtlijnen (minimum en maximum);
- het verzuim vindt plaats in een aangesloten periode van een schooljaar;
- het verzuim kan de jongere worden verweten;
- de school kan aantonen welke inspanningen zijn verricht om het verzuim tegen te gaan;
- de maatregelen van school hebben het verzuim niet gestopt;
- de school heeft het verzuim via het DUO-verzuimloket gemeld;
- er is geen sprake van zorgelijke problematiek;
- de jongere is niet eerder naar Halt verwezen;
- in het reglement van school is opgenomen dat een Halt-afdoening kan worden ingezet;
- de jongere stemt in met Halt.

Voor meer informatie: zie de website van Halt.

Raad vd Kinderbescherming

Naar aanleiding van de bemoeienis die volgt op de (zorg-) melding bij het sociaal wijkteam of Veilig Thuis kan de jeugdige worden ingebracht voor bespreking aan een Beschermingstafel. Zo nodig kan de Beschermingstafel beslissen om over te gaan tot onderstaande stap, te weten het indienen van een Verzoek tot Onderzoek (VTO) bij de RvdK. Een VTO bij de RvdK wordt ingediend door de gemeente of door Veilig Thuis (in geval van een ernstige bedreiging van de veiligheid of ontwikkeling van een jeugdige en/of als de vrijwillige hulp niet effectief is en ouders niet bereid of in staat zijn om mee te werken). Dit kan ook naar aanleiding van andere problematiek waarvan schoolverzuim mogelijk een onderdeel is. De RvdK start dan een kinderschermingsonderzoek en kan op basis daarvan bij de kinderrechter een verzoek tot een kinderschermingsmaatregel indienen zodat hulp in het gedwongen kader kan worden opgelegd (bv. een ondertoezichtstelling).

Vanaf 18 jaar

Voor leerlingen van 18 of ouder geldt de Leerplichtwet niet

meer, ook niet als zij nog op het (V)SO zitten. Echter, er zijn regionaal afspraken gemaakt dat er ook ongeoorloofd verzuim van leerlingen van 18-23 jaar gemeld wordt bij 16 lesuren in 4 weken. De leerplichtambtenaar heeft voor deze groep geen sanctiemogelijkheden, zoals bij leerplichtige leerlingen.

De leerplichtambtenaar kan wel:

- proberen de leerling te motiveren om weer naar school te gaan;
- de leerling wijzen op de schoolregels;
- de school adviseren tot een sanctie binnen het eigen verzuimbeleid;
- doorverwijzen naar hulpverlening in of buiten de school.

5.10 Leerling die elders onderwijs volgt

Wettelijk is het zo dat de school waar de leerling is ingeschreven (de stamschool) verantwoordelijk is voor het tijdig melden van ongeoorloofd verzuim aan de leerplichtambtenaar. Wettelijke verzuim moet binnen 5 werkdagen aan de leerplichtambtenaar gemeld worden.

Als een leerling in werkelijkheid (tijdelijk) een ander traject buiten de stamschool volgt, bv. VAVO, is het zaak dat de stamschool hier goede afspraken over maakt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt.

Stappen school

1. De stamschool geeft aan de leerplichtambtenaar door dat de leerling (tijdelijk) een traject buiten de school volgt.
2. De stamschool spreekt met de locatie waar de leerling onderwijs volgt af, hoe en wanneer zij op de hoogte wordt gesteld van wettelijk ongeoorloofd verzuim. Dit moet zo geregeld zijn dat de stamschool het verzuim binnen 5 werkdagen kan melden aan de leerplichtambtenaar.
3. Zodra de locatie waar de leerling onderwijs volgt aan de stamschool doorgeeft dat er sprake is van wettelijk ongeoorloofd verzuim, meldt de stamschool dit verzuim aan de leerplichtambtenaar.
4. In de melding geeft de stamschool aan op welke locatie de leerling onderwijs volgt.
5. Als de leerling weer terugkomt op de stamschool, geeft deze school dit door aan de leerplichtambtenaar.

5.11 Ziekteverzuim

Bij langdurig of frequent ziekteverzuim kan de schoolloopbaan van de leerling in gevaar komen. Daarom is het belangrijk dat ziekteverzuim vroegtijdig wordt gesignaleerd, zodat op tijd de juiste aanpak wordt ingezet. Zo kunnen we ervoor zorgen dat

de leerling zoveel en goed mogelijk weer naar school gaat. Een goede communicatie tussen ouders en school is hierbij erg belangrijk.

De rol van ouders, school, jeugdarts en leerplichtambtenaar bij aanpak ziekteverzuim

Allereerst zijn ouders en school aan zet om het ziekteverzuim te laten eindigen. Van ouders mag een actieve houding verwacht worden om de juiste hulp voor hun kind in te zetten. School heeft een zorgplicht. Dat betekent dat school verplicht is om bij ziekteverzuim onderwijs op maat aan te bieden. De school stelt samen met de ouders en de leerling een plan op hoe aan het onderwijs inhoud en vorm wordt gegeven gedurende de ziekte. Als het niet duidelijk is in hoeverre de leerling belast kan worden met onderwijs, kan de belastbaarheid van de leerling onderzocht worden door de jeugdarts. Als leerling/ouders niet willen meewerken aan het onderzoek naar belastbaarheid, kan de school haar zorgplicht niet nakomen. In dat geval zet de school het ziekteverzuim om in (vermoedelijk) ongeoorloofd schoolverzuim (de school acht het ziekteverzuim ongeoorloofd). De school meldt dan de leerling bij de leerplichtambtenaar via DUO, onder 'relatief verzuim'.

Een evidence-based methodiek waarin de samenwerking tussen school, leerling/ouders, jeugdarts en leerplichtambtenaar is beschreven is M@ZL (Medische Advisering Ziek gemelde Leerling). M@ZL is bedoeld voor het VO en MBO. Op dit moment wordt de methodiek doorontwikkeld voor het PO. De methodiek is in beheer bij het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid: <https://www.ncj.nl/themadossiers/aanpak-schoolverzuim/maz/> of: <https://www.ggdwestbrabant.nl/maz/>

Ziekteverzuimaanpak volgens M@ZL

De M@ZL methode heeft duidelijke criteria. De school komt in actie als een leerling zeven schooldagen aaneengesloten of vier keer in twaalf schoolweken ziek is gemeld. De mentor/zorgcoördinator heeft een verzuimgesprek met de leerling en ouders op school en als er een medisch advies nodig is verwijzen zij naar de jeugdarts. Het advies van een onafhankelijk arts vanuit een breed sociaal-medisch perspectief is soms nodig om alle achterliggende factoren in kaart te brengen en medische klachten correct te duiden. De jeugdarts maakt met de leerling en ouders een plan van aanpak, dat ook met de school besproken wordt. Samen houden zij de vinger aan de pols. Als leerling en ouders de afspraken niet naleven, gaat het dossier alsnog naar de leerplichtambtenaar.

Wanneer een DUO melding?

LET OP

In de volgende gevallen doet de school een melding:

- **Leerling en ouders houden zich niet aan het onderwijsprogramma dat is opgesteld aan de hand van het belastbaarheidsonderzoek van de jeugdarts.**
- **Leerling en ouders werken niet mee aan het belastbaarheidsonderzoek van de jeugdarts**
- **en het ziekteverzuim houdt aan.**
- **De jeugdarts constateert dat de leerling volledig belastbaar is en het ziekteverzuim houdt aan. In dit geval registreert de school het verzuim als ongeoorloofd verzuim, vanaf het moment dat de jeugdarts heeft verklaard dat er geen medische reden is voor het verzuim.**

Tegelijk met de DUO melding informeert de school de leerplichtambtenaar over de acties die de school heeft ondernomen en de reactie van leerling/ouders hierop.

De school informeert de ouders over de melding bij DUO. De leerplichtambtenaar onderneemt actie, in samenspraak met de school. Als er ernstige zorgen zijn over de leerling kan er een zorgmelding worden gedaan bij Veilig Thuis.

Scholen zonder ziekteverzuimproject

Scholen die geen gebruik maken van een ziekteverzuimaanpak, wordt ook geadviseerd om bovenstaande criteria voor zorgwekkend ziekteverzuim te hanteren. Bij de aanpak van zorgwekkend ziekteverzuim is echter een grotere rol weggelegd voor de school zelf en in mindere mate voor de jeugdarts.

5.13 Detentie of gesloten behandelcentrum

Het kan zijn dat een leerling in detentie of in een gesloten behandelcentrum is geplaatst. Jongeren tot 18 jaar krijgen in de gesloten instelling onderwijs aangeboden en de organisatie die dit onderwijs verzorgt schrijft de leerling in.

1. Is een leerling zonder bericht afwezig, dan neemt de school dezelfde dag contact op met leerling en/of ouders om te informeren naar de reden van afwezigheid van de leerling.
2. Als de leerling gesloten is geplaatst, verifieert de school dat bij de betreffende instelling.
3. Als het zeker is dat de leerling gesloten is geplaatst, informeert de school de leerplichtambtenaar over start en einde van de plaatsing.

4. In de verzuimregistratie moet de reden van afwezigheid duidelijk zijn.

Wanneer een DUO-melding?

- Als de school (na eigen onderzoek) niet zeker weet waarom de leerling afwezig is, doet de school bij 16 uur afwezigheid een melding bij de leerplichtambtenaar.
- Zolang de leerling afwezig is zonder dat duidelijk is waarom, herhaalt de school wekelijks de melding.

Over de handelwijze t.a.v. wel of niet uitschrijven: zie hoofdstuk 2.7.

5.14 Zwangerschap en tienermoeders

Zwangere leerlingen en tienermoeders zijn zelf verantwoordelijk voor het goed afronden van de schoolloopbaan. Maar om te voorkomen dat zij voortijdig met hun school stoppen, is het belangrijk dat het begeleiden van deze leerlingen goed verloopt. Het is raadzaam binnen de school een contactpersoon aan te wijzen voor deze leerlingen. Deze persoon zorgt ervoor dat de volgende stappen worden uitgevoerd.

Stappen school bij zwangerschap van een leerling

1. School wijst een contactpersoon aan voor de zwangere leerling.
2. De contactpersoon informeert het zorgteam over de zwangerschap van de leerling.
3. School spreekt de periode voor het zwangerschapsverlof af: maximaal 16 weken.
4. De school schrijft de leerling niet uit gedurende het zwangerschapsverlof.
5. School stelt een Contract Zwangerschapsverlof op met de leerling.
6. De school schrijft de leerling niet uit gedurende het zwangerschapsverlof.
7. Voor, gedurende en na het verlof houdt de contactpersoon contact met de leerling. Terugkeer naar school is hierbij een terugkerend thema.
8. School reageert alert op (ziekte)verzuim van de leerling, vóór en ná het verlof.
9. Als de leerling vóór of ná het zwangerschapsverlof zonder geldige reden niet op school komt, meldt de school dit aan de leerplichtambtenaar.
10. Als een leerling de zwangerschap of het ouderschap als reden opgeeft voor ziekteverzuim, kan de school via de schoolarts bij de GGD een belastbaarheidsonderzoek aanvragen. Afhankelijk van de beoordeling kan de leerling een aangepast lesprogramma volgen, of gemeld worden bij de leerplichtambtenaar.

Hierna worden deze stappen verder toegelicht.

Contract Zwangerschapsverlof

Een zwangere leerling heeft, net als een zwangere die werkt, recht op maximaal 16 weken zwangerschapsverlof (4 - 6 weken voor en 10 - 12 weken na de bevalling). Daarbuiten moet zij aanwezig zijn volgens het lesrooster.

De school stelt met de leerling een Contract Zwangerschapsverlof op, met daarin:

- de uitgerekenede bevallingsdatum;
- de datum waarop het zwangerschapsverlof ingaat;
- de datum van terugkeer naar school;
- de contactpersoon binnen school;
- eventuele afspraken over een aangepast lesprogramma of het afleggen van toetsen en examens;
- informatie over hoe straks school en de zorg voor het kind worden gecombineerd, bijvoorbeeld: hoe is de kinderopvang geregeld?

Aangepast lesprogramma

Als een leerling voor of na de bevalling aangeeft de lessen door ziekte of complicaties niet te kunnen volgen, kan de school bij de GGD (via de jeugdarts) een belastbaarheidsonderzoek laten doen. Daarmee kan vastgesteld worden of de school een aangepast lesprogramma moet opstellen. Ziekte of complicaties moet de leerling met een verklaring van de arts onderbouwen.

Inschakelen leerplichtambtenaar

Komt een leerling tijdens haar zwangerschap of na haar zwangerschapsverlof zonder opgegeven geldige reden niet op school, dan neemt de school contact op met de leerling om te informeren naar de reden van afwezigheid.

Als school hierover met de leerling geen bijzondere afspraken heeft gemaakt, dan gelden de normale leerplichtregels voor het melden van verzuim: zie paragraaf 5.4.

5.15 Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Vanaf 1 juli 2013 is elke organisatie verplicht om een Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk geweld te hebben. Hierin staan de stappen beschreven die de organisatie moet zetten bij signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Bij signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld volgt de school de stappen van de meldcode. Ook leerplichtambtenaren hebben een eigen meldcode. Als de leerplichtamb-

tenaar vermoedens heeft van kindermishandeling of huiselijk geweld, zal hij/zij (meestal in overleg met de school) deze meldcode volgen. Meer informatie over de meldcode vindt u op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode>

5.16 Onderwijs en toptalent

Hiervoor verwijzen wij naar de notitie onderwijs en toptalent van Ingrado: https://www.ingrado.nl/assets/uploads/Notitie_onderwijs_en_toptalent.pdf

6. VRIJSTELLING GEREGLD SCHOOLBEZOEK: EXTRA VERLOF

Ouders zorgen ervoor dat hun kind geregeld naar school gaat. Leerlingen mogen nooit zonder reden van school wegblijven.

Tot 18 jaar

In de Leerplichtwet staat wanneer een leerplichtige leerling de school niet kan of hoeft te bezoeken. Hierbij maakt de Leerplichtwet onderscheid in vrijstelling van inschrijving (de leerling hoeft niet bij een school te staan ingeschreven) en vrijstelling van geregeld schoolbezoek.

Dit hoofdstuk behandelt niet de vrijstelling van inschrijving bij een school. Hierover beslist namelijk altijd de leerplichtambtenaar. Als ouders hier vragen over hebben verwijst de school hen naar de leerplichtambtenaar.

Dit hoofdstuk behandelt wel de vrijstelling van geregeld schoolbezoek, omdat hierbij ook de school een rol heeft. Vrijstelling van geregeld schoolbezoek wordt ook wel extra verlof genoemd.

Uitgangspunten bij het verlenen van verlof zijn: de gronden voor verlof betreffen veelal situaties buiten de wil van de ouders of leerplichtige om; het verlof wordt alleen gegeven als daarmee een onredelijke situatie kan worden vermeden en het verlof wordt altijd zo kort mogelijk gehouden.

Vanaf 18 jaar

De school bepaalt welke regels en procedures zij hanteert bij verlof voor de leerlingen vanaf 18 jaar. Dit kunnen dezelfde regels en procedures zijn als voor de leerlingen tot 18 jaar.

6.1 Wet- en regelgeving

6.1.1 Leerplichtwet (18min)

Geregeld schoolbezoek

In de Leerplichtwet is vastgelegd dat een leerling de school geregeld moet bezoeken:

- Ouders zijn verplicht te zorgen dat hun kind de school geregeld bezoekt en jongeren vanaf 12 jaar zijn zelf ook verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek (LPW art. 2).
- Het schoolbezoek vindt geregeld plaats, zolang geen les of praktijktijd wordt verzuimd (LPW art. 4).

- Ouders moeten de school in kennis te stellen van de afwezigheid van hun kind en de reden daarvoor (LPW art. 11, 12 en 13).

Vrijstelling geregeld schoolbezoek – verlof

In de volgende situaties zijn ouders vrijgesteld van de plicht tot geregeld schoolbezoek van hun kind (LPW art. 11):

- als de school of de instelling gesloten of het onderwijs geschorst is;
- als het bezoeken van de school of de instelling door uitzonderlijke omstandigheden verboden is;
- als de leerling bij wijze van tuchtmaatregel tijdelijk de toegang tot de school of instelling is ontzegd;
- wegens ziekte van de leerling;
- wegens vervulling van plichten van de leerling die voortvloeien uit godsdienst of levensovertuiging;
- als het gezin wegens de specifieke aard van het beroep van een van de ouders slechts buiten de schoolvakanties op vakantie kan;
- wegens andere gewichtige omstandigheden.

In de artikelen 12 t/m 14 van de Leerplichtwet staan hierbij aanvullende bepalingen:

Ziekte

Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens ziekte, als het hoofd daarover binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering is geïnformeerd, zo mogelijk met opgave van de aard van de ziekte (LPW art. 12).

Godsdienst of levensovertuiging

Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging. Dit kan alleen als het hoofd daarover 2 dagen vóór de verhindering is geïnformeerd (LPW art. 13).

Vakantie vanwege aard beroep ouders (zie ook 6.5)

- Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling voor vakantie wegens de specifieke aard van het beroep van één van de ouders. Dit kan alleen als het hoofd hiervoor verlof heeft verleend.
- Het hoofd kan dit verlof slechts eenmaal voor ten hoogste 10 dagen per schooljaar verlenen en niet in de eerste 2 lesweken van het schooljaar (LPW art. 13a).

Andere gewichtige omstandigheden

- Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling wegens andere gewichtige omstandigheden. Dit kan alleen als het hoofd hiervoor verlof heeft verleend.
- Als geen verlof gevraagd is, kan het hoofd alsnog verlof verlenen, als hem binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering de redenen worden meegedeeld.
- Als verlof wordt gevraagd wegens gewichtige omstandigheden voor 10 schooldagen of minder, dan beslist de directeur. Bij een aanvraag voor meer dan 10 schooldagen per schooljaar, dan beslist de leerplichtambtenaar (LPW art. 14).

Jonger dan 6 jaar

Een kind is leerplichtig vanaf de 1e dag van de maand nadat het kind 5 jaar is geworden. Over het schoolbezoek van leerlingen die nog geen 6 jaar zijn, zegt de Leerplichtwet (LPW art. 11a): Ouders kunnen een beroep doen op vrijstelling van schoolbezoek voor ten hoogste 5 uren per week. Hiernaast kan het hoofd, op verzoek van de ouders, nogmaals ten hoogste 5 uren per week vrijstelling van schoolbezoek verlenen.

Vanaf 18 jaar

Leerlingen van 18 jaar of ouder vallen niet meer onder de regels van de Leerplichtwet. De school kan echter afspreken dat zij bij verlof voor leerlingen vanaf 18 jaar dezelfde regels en procedures hanteert als voor de leerlingen die jonger dan 18 jaar zijn.

Bij leerlingen vanaf 18 jaar speelt de leerplichtambtenaar geen rol als er verlof wordt aangevraagd voor meer dan 10 schooldagen per schooljaar. De school kan de leerplichtambtenaar wel om advies vragen bij de behandeling van deze aanvragen, maar de directeur blijft zelf verantwoordelijk voor de genomen beslissing.

6.1.2 Beleidsregel verlof van OC&W

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een beleidsregel vastgesteld voor de uitleg van de termen 'specifieke aard van het beroep' en 'andere gewichtige omstandigheden'. De volledige tekst van de beleidsregel vindt u op <https://wetten.overheid.nl>

6.2 Aandachtspunten

Er is een aantal algemene aandachtspunten die gelden bij alle verlofaanvragen en alle besluiten die de school hierover neemt.

Aandachtspunten bij verlofaanvragen

- De school vermeldt in de schoolgids wanneer en hoe ouders verlof voor hun kind kunnen aanvragen.
- Ouders dienen een verlofaanvraag schriftelijk en binnen een redelijke termijn in bij het hoofd van de school. Deze termijn is zodanig dat de school voldoende tijd en gelegenheid heeft om de aanvraag zorgvuldig te beoordelen en af te handelen. De school bepaalt wat hiervoor een redelijke termijn is en informeert de ouders hierover.
- Gaat het om een acute situatie waardoor de leerling niet naar school kan komen, dan kan de directeur hiervoor achteraf verlof verlenen. Ouders informeren de directeur hierover dan wel binnen 2 dagen na het ontstaan van de verhindering.
- Als de aanvraag niet binnen een redelijke termijn is ingediend, beargumenteert de aanvrager waarom dit niet is gebeurd.
- Een aanvraag voor verlof wordt, voor zover redelijkerwijze mogelijk, vergezeld van bewijsstukken, waaruit blijkt dat het een situatie betreft buiten de wil van de ouders of leerplichtige om.
- De afhandeling van alle verlofaanvragen door de directeur wordt zorgvuldig geadmistreerd.
- De directeur kan advies vragen aan de leerplichtambtenaar, maar de directeur blijft zelf verantwoordelijk voor de genomen beslissing bij verlof van maximaal 10 schooldagen.

Aandachtspunten bij besluiten van de directeur

Bij het behandelen van verlofaanvragen moet de school een zorgvuldige procedure toepassen. In de Algemene Wet Bestuursrecht zie http://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/geldigheidsdatum_30-04-2015 zijn voorschriften vastgelegd, waaraan besluiten van de directeur (als bestuursorgaan) moeten voldoen:

- Volgens de Leerplichtwet heeft het hoofd van de school de bevoegdheid tot het toekennen of afwijzen van verlof. Als de directeur de afhandeling van verlofaanvragen heeft gemandateerd, dan moet dit in een schriftelijk mandaatbesluit zijn vastgelegd.
- Het besluit op een verlofaanvraag wordt gegeven binnen een redelijke termijn na ontvangst van de aanvraag (uiterlijk binnen 8 weken).
- Het besluit wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan de ouders meegedeeld.
- Het besluit is ondertekend en van datum voorzien.
- In het besluit worden ouders erop gewezen dat zij binnen 6 weken bij de directeur schriftelijk hun bezwaren kenbaar kunnen maken tegen de beslissing.

- De directeur neemt zo spoedig mogelijk (uiterlijk binnen 6 weken) na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit.
- De ouders moeten in de gelegenheid zijn gesteld om te worden gehoord en zij moeten kennis hebben kunnen nemen van adviezen die op het besluit betrekking hebben.

6.3 Verlof wegens ziekte van de leerling

- Bij verlof wegens ziekte volstaat een mededeling van de ouders.
- De school vermeldt in de schoolgids duidelijk wanneer en hoe de ouders de school moeten informeren als hun kind ziek is.
- Ter ondersteuning en bij zorgen kan de school waar de leerling staat ingeschreven, een beroep doen op de jeugdarts van de JGZ: zie hoofdstuk 5.11.

Voor maatwerk in onderwijstijd voor leerlingen met een beperking verwijzen wij naar de website van de Onderwijsinspectie (<https://www.onderwijsinspectie.nl>).

6.4 Verlof wegens verplichting godsdienst of levensovertuiging

Op grond van artikel 11e Lpw is in bepaalde gevallen vrijstelling van schoolbezoek vanwege godsdienst of levensovertuiging mogelijk. In artikel 6 van de Grondwet wordt gesteld dat eenieder recht heeft zijn godsdienst of levensovertuiging vrij te bejelden, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. In de Leerplichtwet heeft dit grondrecht zijn vertaling gekregen in artikel 11 aanhef sub e in verband met artikel 13 en 13b. Het grondrecht heeft de vorm van een beroep op vrijstelling van de verplichting op grond van de Leerplichtwet. De vrijstelling is bedoeld om plichten voortvloeiend uit religie of levensovertuiging te kunnen vervullen. De vrijstelling geldt voor één dag, namelijk de dag waarop de plicht vervuld moet worden.

Indien er vanuit de religie of levensovertuiging een bandbreedte bestaat van meerdere dagen waarbinnen de plicht vervuld kan worden, dan dient dit zo mogelijk op een niet-schooldag gedaan te worden. Indien de ouders of de leerling bepleiten dat meer dan één dag noodzakelijk is om de religieuze plicht te kunnen vervullen, dienen zij dit onderbouwd aannemelijk te maken bij het hoofd van de school (bij maximaal 10 dagen) of de leerplichtambtenaar (bij meer dan 10 dagen). Deze toetst dan of er sprake is van gewichtige omstandigheden ex artikel 11 onder g Lpw, op basis waarvan hij vrijstelling kan verlenen. Daarbij is een reisdag voorafgaand of na het vervullen van de plicht in het buitenland geen geldige reden voor een beroep op vrijstelling in verband met gewichtige omstandigheden. De verplichting kan in beginsel immers ook in Nederland worden uitgevoerd.

Een beroep op vrijstelling wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging kan slechts worden gedaan indien daarvan uiterlijk twee dagen vóór de verhindering aan het hoofd kennis is gegeven.

De onderwijswetgeving biedt aan scholen ruimte om alle leerlingen klassikaal vrij te geven, of op de betreffende dag bijv. een studiedag in te lassen. Zo'n besluit geldt dan voor alle leerlingen van de school en dus niet alleen voor de groep leerlingen die een religieuze plicht vervult.

In geval van bijzondere omstandigheden biedt artikel 8 van de Regeling vaststelling schoolvakanties 2016-2019 de mogelijkheid aan scholen om bij de minister een verzoek in te dienen om te mogen afwijken van de data van centraal vastgestelde vakanties.

Religieuze verplichtingen

Volgens de leerplichtwet dient een vrijstelling van geregeld schoolbezoek op religieuze gronden beschouwd te worden als een kennisgeving van de ouder(s)/verzorger(s) aan de directeur van de school. Er is dus geen sprake van het al of niet verlenen van verlof door de directeur of leerplichtambtenaar. Een kennisgeving (in de vorm van bijvoorbeeld een mededeling) volstaat.

Voorbeelden van religieuze verplichtingen zijn:

- Chinees Nieuwjaar
- Offerfeest
- Suikerfeest
- Holifeest
- Diwalifeest
- Krishna Janamashimi
- Navratri (alleen de laatste dag)
- Maha Shivratri
- biddag voor gewas en arbeid
- Dankdag voor gewas en arbeid
- Aswoensdag
- Paasfeest (Pesach)
- Wekenfeest (Sjawoe'of)
- Joods Nieuwjaar (Rosh Hasjana)
- Grote verzoendag (Jom Kippoer)
- Loofhuttenfeest (Soekot)
- Slotfeest (Sjemini Atseret)
- Vreugde der Wet (Simchat Tora)

Carnaval is geen religieuze feestdag.

De exacte data van de Islamitische feestdagen zijn pas kort voor de viering bekend en verschillen per land, dit in verband met de stand van de maan in de diverse thuislanden.

De school vermeldt in de schoolgids duidelijk wanneer en hoe de ouders de school moeten informeren over dit soort verlof en wat de regels hierbij zijn.

6.5 Verlof wegens specifieke aard van beroep ouders

Ouders van schoolgaande kinderen moeten zich houden aan de vakantieperiodes die de school vaststelt. Sommige ouders oefenen echter een beroep uit dat hen beperkt in de mogelijkheden om tijdens de reguliere schoolvakanties 2 aaneengesloten weken met hun kinderen op vakantie te gaan. In dit geval kunnen de ouders vakantieverlof aanvragen vanwege de specifieke aard van het beroep van één van de ouders.

Op grond van artikel 11, onder f, en 13a, tweede lid, van de Leerplichtwet 1969 is om buiten de schoolvakanties op vakantie te gaan vanwege het specifieke beroep van één van de ouders, éénmaal vrijstelling van geregeld schoolbezoek mogelijk voor ten hoogste tien dagen per schooljaar. Dit verlof kan geen betrekking hebben op de eerste twee lesweken van het jaar. Het hoofd van de school of instelling kan hiervoor verlof verlenen.

Bij het begrip 'specifieke aard van het beroep' bedoeld in artikel 11, onderdeel f, van de Leerplichtwet dient voornamelijk te worden gedacht aan seizoensgebonden werkzaamheden, resp. werkzaamheden in bedrijfstakken die een piekdruk kennen, waardoor het voor het gezin feitelijk onmogelijk is om in die periode een vakantie op te nemen. Het moet redelijkerwijs te voorzien zijn (en/of worden aangetoond door middel van bijvoorbeeld een verklaring van de werkgever of accountant) dat een vakantie in de schoolvakanties tot onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen zal leiden. Slechts het gegeven dat gedurende de schoolvakanties een belangrijk deel van de omzet wordt behaald is onvoldoende.

Dit verlof moet worden aangevraagd. Voor algemene aandachtspunten: zie paragraaf 6.2.

6.6 Verlof wegens andere gewichtige omstandigheden

Andere gewichtige omstandigheden zijn omstandigheden die niet eerder in de limitatieve opsomming van artikel 11 van de Leerplichtwet 1969 zijn genoemd en die veelal buiten de wil of invloedssfeer van de ouder of leerling zijn gelegen.

De volgende omstandigheden komen in aanmerking:

1. voor verhuizing: maximaal 1 schooldag;
2. voor het voldoen aan wettelijke verplichtingen, voor z over dit niet buiten de lessen kan geschieden: maximaal 10 dagen;
3. voor het bijwonen van het huwelijk van bloed- of aanverwant tot en met de 3e graad: in Nederland maximaal 2 schooldagen indien er ver gereisd moet worden, anders maximaal 1 dag, in het buitenland maximaal 5 schooldagen. *Soort bewijs: trouwkaart (indien twijfelachtig kopie trouwakte);*
4. bij ernstige levensbedreigende ziekte zonder uitzicht op herstel van bloed- of aanverwant tot en met de 3e graad: in overleg met de directeur. *Soort bewijs: doktersverklaring waar ernstige ziekte uit blijkt;*
5. bij overlijden van bloed- of aanverwant:
 - In de 1e graad maximaal 5 schooldagen;
 - In de 2e graad maximaal 2 schooldagen;
 - In de 3e en de 4e graad maximaal 1 schooldag;
 - In het buitenland: 1e t/m 4e graad maximaal 5 schooldagen. *Soort bewijs: rouwkaart (indien twijfelachtig akte van overlijden);*
6. bij 25, 40 of 50 jarig ambtsjubileum en het 12^{1/2}, 25, 40, 50 en 60 jarig huwelijksjubileum van ouder(s)/verzorger(s) of grootouders: maximaal 1 schooldag;
7. voor andere naar het oordeel van het hoofd van de school/instelling gewichtige omstandigheden.

Daarbij geldt het volgende:

- Verlofaanvragen dienen schriftelijk en binnen een redelijke termijn bij het hoofd van de school/instelling te worden ingediend. Indien de aanvraag niet binnen een redelijke termijn is ingediend, moet door de aanvrager worden beargumenteerd waarom dit niet is gebeurd;
- er kunnen voorwaarden gesteld worden aan het toekennen van verlof, bijvoorbeeld het achteraf tonen van bepaalde bescheiden;
- de toestemming of afwijzing moet schriftelijk worden vastgelegd en in geval van afwijzing goed worden gemotiveerd door het hoofd van de school/instelling;
- verlof moet altijd zo kort mogelijk worden gehouden;
- alle aanvragen dienen, voor zover in redelijkerwijze mogelijk, te worden vergezeld van bewijsmiddelen;
- verlof vanwege gewichtige omstandigheden kan ook worden toegekend in de eerste twee weken na de zomervakantie, hier moet echter terughoudend mee worden omgegaan.

In de volgende gevallen wordt in ieder geval geen extra verlof gegeven:

- Familiebezoek in het buitenland;
- goedkope tickets in het laagseizoen;
- omdat tickets al gekocht zijn of omdat er geen tickets meer zijn in de vakantieperiode;
- vakantiespreiding;
- verlof voor een kind, omdat andere kinderen uit het gezin al of nog vrij zijn;
- eerder vertrek of latere terugkomst in verband met verkeersdrukte;
- samen reizen/in konvooi rijden door bijvoorbeeld de Balkan;
- kroonjaren;
- sabbatical;
- wereldreis/verre reis.

10 Schooldagen of minder per schooljaar

Een verzoek om verlof in geval van andere gewichtige omstandigheden voor 10 schooldagen per schooljaar of minder dient schriftelijk vooraf bij de schooldirecteur te worden aangevraagd. De directeur beslist. (Leerplichtwet 1969: artikel 11 onder g en 14, lid 1)

Meer dan 10 schooldagen per schooljaar

Een verzoek om verlof voor meer dan 10 schooldagen per schooljaar dient minimaal 1 maand van tevoren schriftelijk via de schooldirecteur, bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente te worden aangevraagd. De leerplichtambtenaar beslist vervolgens nadat overleg met de directeur hierover heeft plaatsgevonden (Leerplichtwet 1969: artikel 11 onder g en 14, lid 3).

Attentie

Als er sprake is van luxe verzuim is het zinvol om naast de DUO-melding ook telefonisch te melden zodat de leerplichtambtenaar nog diezelfde dag een huisbezoek kan afleggen.

De directeur is verplicht ongeoorloofd schoolverzuim aan de leerplichtambtenaar te melden. Ouders die hun kind (eren) zonder toestemming van school houden, krijgen een boete opgelegd of worden strafrechtelijk vervolgd.

7. SCHORSEN

Ernstige incidenten kunnen aanleiding zijn tot een verre-gaande strafmaatregel: schorsing, het tijdelijk uitsluiten van bepaalde onderwijsactiviteiten.

Met de invoering van passend onderwijs is in artikel 40a van de WEC het middel schorsing wettelijk geregeld.

In de praktijk spreken scholen soms over 'interne schorsing' of 'time out'. Voor al deze vormen van uitsluiting van het lesprogramma, gelden de regels zoals bij schorsing.

7.1 Wet- en regelgeving

Artikel 40a WEC zegt over schorsing:

- Het bevoegd gezag (of een daartoe gevolmachtigde persoon) kan een leerling met opgave van redenen schorsen voor ten hoogste 1 week.
- Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders bekendgemaakt.
- Bij een schorsing voor een periode langer dan één dag is de inspectie schriftelijk en met opgave van redenen in kennis gesteld

7.1.2 Zorgvuldige procedure

Als besloten wordt tot een schorsing, moet hiervoor een zorgvuldige procedure worden toegepast. In de Algemene Wet Bestuursrecht zijn voorschriften vastgelegd, waaraan besluiten van de directeur (als bestuursorgaan) moeten voldoen:

- Het besluit wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan de ouders meegedeeld.
- Het besluit is ondertekend en van datum voorzien.
- In het besluit worden ouders erop gewezen dat zij bij de directeur schriftelijk hun bezwaren kenbaar kunnen maken tegen de beslissing.
- De directeur neemt zo spoedig mogelijk na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit.
- Ouders moeten in de gelegenheid zijn gesteld om te worden gehoord en zij moeten kennis hebben kunnen nemen van adviezen die op het besluit betrekking hebben.

7.2 Wanneer schorsen?

De schorsing kan opgelegd worden als corrigerende strafmaatregel, die toegepast wordt nadat is gebleken dat andere

maatregelen niet het beoogde effect sorteren.

Schorsing kan ook opgelegd worden als een onmiddellijke maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid.

Aanleidingen voor een schorsingsbesluit kunnen zijn:

- herhaalde les- of ordeverstoring;
- wangedrag tegenover leerkrachten of medeleerlingen;
- diefstal, beroving, afpersing, fraude;
- bedreiging, door ouders of door leerling;
- gedrag dat de veiligheid aantast van leerlingen of medewerkers van de school;
- geweldpleging;
- gebruik van alcohol of drugs tijdens schooltijden;
- handel in drugs of in gestolen goederen;
- bezit van wapens of vuurwerk.

Voor meer informatie verwijzen wij naar <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/schorsen-en-verwijderen>

Na de schorsingsperiode wordt de leerling weer tot de lessen toegelaten. Het is niet toegestaan om een leerling opnieuw te schorsen voor hetzelfde feit. Een schorsing kan alleen meerdere malen voor dezelfde leerling worden toegepast, als er sprake is van een nieuw incident.

LET OP

In de praktijk spreken scholen soms over 'interne schorsing' of 'time out': de leerling is nog wel op school, maar krijgt een vervangend onderwijsaanbod. Ook voor deze vormen van uitsluiting van het lesprogramma, gelden de regels zoals bij schorsing.

7.3 Stappen bij schorsen

1. Het bestuur (of een daartoe gevolmachtigde persoon) van een school kan een leerling voor een periode van ten hoogste één week (= 5 schooldagen) schorsen.
2. De school neemt onmiddellijk telefonisch contact op met de ouders om de schorsing mee te delen en de ouders worden opgeroepen voor een gesprek op school.
3. De beslissing tot schorsing wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan leerling en ouders (en indien van toepassing ook aan gezinsvoogd en/of reclasseringsmedewerker) meegedeeld.

4. In deze brief wordt ook vermeld hoe de bezwaarprocedure is geregeld.
5. Bij schorsing van meer dan één dag stuurt de school een kopie van deze brief naar de inspectie.
6. De leerling wordt tijdens de schorsingsperiode in principe binnen de school aan het werk gezet. In uitzonderlijke gevallen kan de leerling buiten de school aan het werk gezet worden.
7. Na de schorsingsperiode wordt de leerling weer tot de lessen toegelaten.

Bezwaar

1. Ouders en leerling hebben de mogelijkheid tegen een schorsing schriftelijk bezwaar te maken bij de directie van de school.
2. De directeur beslist zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen 5 dagen na ontvangst van het bezwaarschrift.
3. Vóórdat de directeur beslist, worden ouders en leerling in de gelegenheid gesteld hun bezwaren mondeling toe te lichten.
4. Gedurende de behandeling van het bezwaar kan de leerling de toegang tot de lessen worden ontzegd voor de maximale tijd van de schorsingsduur.

8. VERWIJDEREN (GEDWONGEN SCHOOLWISSELING/OVERPLAATSING)

Als is gebleken dat meerdere schorsingsmaatregelen niet het beoogde effect sorteren, kan de school verwijdering als corrigerende strafmaatregel toepassen. Verwijdering kan ook worden toegepast als maatregel naar aanleiding van een ernstige aangelegenheid.

Binnen het speciaal onderwijs kan een leerling alleen definitief worden verwijderd, nadat het bestuur ervoor heeft gezorgd dat een andere school bereid is de leerling toe te laten.

Een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de school, zonder dat er een verzoek van de ouders is, geldt als een verwijdering. Ook een gedwongen overplaatsing naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), geldt als een verwijdering.

Voorafgaand aan een verwijdering heeft de school een aantal verplichtingen, zoals het horen van ouders en leerling en het zorgen voor een andere school die bereid is de leerling toe te laten. Pas hierna kan de leerling definitief worden verwijderd van school.

8.1 Wet- en regelgeving

8.1.1 Leerplichtwet

De Leerplichtwet bepaalt dat een beslissing tot verwijdering terstond moet worden gemeld aan de gemeente (LPW art. 18).

8.1.2 Wet op de Expertise Centra

De WEC art. 40 zegt over verwijdering het volgende:

- De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bestuur van de school.
- Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bestuur de betrokken groepsleraar.
- Definitieve verwijdering van een leerling vindt alleen plaats nadat het bestuur ervoor heeft gezorgd dat een andere school of instelling (regulier, SO of VSO) bereid is de leerling toe te laten.
- Voor het cluster 1 en 2 geldt: indien aantoonbaar gedurende 8 weken zonder succes is gezocht naar een school of instelling waarnaar kan worden verwezen kan, in afwijking van het voorgaande punt, tot definitieve verwijdering worden overgegaan.

- Als ouders tegen de beslissing tot verwijdering bezwaar hebben gemaakt, beslist het bestuur binnen 4 weken na ontvangst van de bezwaren.
- Voordat de directeur een besluit op het bezwaarschrift neemt, vindt er overleg plaats met de inspectie en desgewenst andere deskundigen.
- De (V)SO-school moet een leerling verwijderen na afloop van de periode waarvoor een toelaatbaarheidsverklaring is afgegeven, als de leerling voor de aansluitende periode door de toelatingscommissie niet toelaatbaar is verklaard tot een van de onderwijssoorten die door de school worden verzorgd. Daarbij worden de bovenstaande regels in acht genomen (behalve het 6e punt: overleg met inspectie na bezwaarschrift is niet verplicht). Dit is niet van toepassing op een leerling van een instelling.

De WEC art. 47a zegt over de verwijdering van niet-leerplichtige leerlingen:

- Verwijdering van een niet-leerplichtige leerling die geen startkwalificatie heeft, is onverwijld gemeld aan de gemeente.

8.1.3 Zorgvuldige procedure

Bij een beslissing tot verwijdering moet een zorgvuldige procedure worden toegepast.

In de Algemene Wet Bestuursrecht en in de WEC art. 61 (voor het bijzonder onderwijs) zijn voorschriften vastgelegd, waaraan een besluit tot verwijdering moet voldoen:

- Het besluit wordt schriftelijk en met opgave van redenen aan de ouders meegedeeld.
- Het besluit is ondertekend en van datum voorzien.
- In het besluit worden ouders erop gewezen dat zij binnen 6 weken bij het bestuur schriftelijk hun bezwaren kenbaar kunnen maken tegen de beslissing.
- Het bestuur neemt zo spoedig mogelijk na ontvangst van het bezwaarschrift een besluit.
- De ouders zijn in de gelegenheid gesteld om opnieuw te worden gehoord en zij moeten kennis hebben kunnen nemen van adviezen die op het besluit betrekking hebben.

8.2 Aandachtspunten

Tot het moment van definitieve verwijdering volgt de leerling in beginsel een onderwijsprogramma op school.

Verwijdering of overplaatsing

Het kan zijn dat de leerling niet wordt verwijderd, maar wordt overgeplaatst naar een andere locatie van dezelfde school.

Hierbij geldt dat de afloop op de ene locatie, moet aansluiten bij de start op de nieuwe locatie. Het uitgangspunt hierbij is dat de leerling tussendoor niet thuis komt te zitten.

Een uitschrijving op basis van een eenzijdige beslissing van de school, zonder dat er een verzoek van de ouders is, geldt als een verwijdering. Ook een gedwongen overplaatsing naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), geldt als een verwijdering.

Hierbij moet de officiële verwijderingsprocedure worden gevolgd. Zie paragraaf 8.3.

8.3 Stappen bij verwijderen

Als een leerling niet kan blijven op de huidige school en gedwongen wordt overgeplaatst naar een andere school (binnen of buiten hetzelfde schoolbestuur), dan is sprake van een verwijdering.

- Voorafgaand aan een verwijdering heeft de school een aantal verplichtingen.
- Pas als de school aan die verplichtingen heeft voldaan, kan zij de leerling definitief van school verwijderen.

Voorafgaand aan de verwijdering

1. De school stelt ouders en leerling (en indien van toepassing ook gezinsvoogd en/of reclasseringsmedewerker) schriftelijk en met opgave van reden op de hoogte dat zij het voornemen heeft om de leerling van school te verwijderen.
2. Een kopie van deze brief wordt direct aan de leerplichtambtenaar gezonden.
3. De directeur hoort de groepsleerkracht.
4. De ouders worden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord.
5. De definitieve verwijdering van een leerling kan pas plaatsvinden wanneer een andere school bereid is de leerling toe te laten.
6. Tot het moment van definitieve verwijdering volgt de leerling een onderwijsprogramma op school wanneer dit mogelijk is.
7. Voor cluster 1 en 2 geldt: de definitieve verwijdering kan ook plaatsvinden als aantoonbaar gedurende 8 weken (of korter als de ouders inschrijving weigeren bij de school die de leerling wil plaatsen) zonder succes is gezocht naar een school die de leerling wil plaatsen.

De daadwerkelijke verwijdering

1. Het bestuur van de school, of een door het bestuur gevolmachtigd persoon (zoals de directeur), is bevoegd te besluiten tot definitieve verwijdering van een leerling.
2. De directeur stelt ouders en leerling (en indien van toepassing ook gezinsvoogd en/of reclasseringsmedewerker) schriftelijk en met opgave van reden op de hoogte van de definitieve verwijdering van de leerling.
Verder staat in deze brief:
 - welke school bereid is de leerling te plaatsen;
 - de mogelijkheid om binnen 6 weken na dagtekening bezwaar te maken bij de directie.
3. Een kopie van deze brief wordt direct naar de leerplichtambtenaar gezonden.
4. De directeur van de school stelt ook de inspectie schriftelijk en met opgave van reden op de hoogte van de definitieve verwijdering en geeft aan welke school bereid is de leerling te plaatsen (dit kan middels een kopie van bovenstaande brief of anderszins).

Bezwaar

1. De ouders hebben de mogelijkheid om binnen 6 weken bezwaar te maken tegen de verwijdering van hun kind.
2. De directeur van de school beslist zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 4 weken na ontvangst van een ingediend bezwaarschrift.
3. Vóórdat de directeur beslist, vindt er overleg plaats met de inspectie en desgewenst andere deskundigen. Overleg met de inspectie is niet verplicht, wanneer er verwijdering plaatsvindt omdat de toelaatbaarheidscommissie de leerling niet (langer) toelaatbaar acht tot de onderwijssoort van de school.
4. Voordat de directeur beslist, worden ouders en leerling in de gelegenheid gesteld om hun bezwaren mondeling toe te lichten en hebben zij kennis kunnen nemen van adviezen en rapporten die zijn gebruikt bij het besluit over de verwijdering van hun kind.
5. De inspectie wordt over de beslissing geïnformeerd.
6. Wanneer ouders ook met dit besluit niet akkoord zijn, kunnen zij zich richten tot de rechter.

Wanneer een DUO melding?

LET OP

De school hoeft geen melding te doen in het DUO-verzuimloket als de leerling niet meer op school komt omdat het vervolgaanbod volgens ouders/leerling niet passend is.

De school is namelijk al verplicht om de leerplichtambtenaar op de hoogte te stellen van het voornemen tot verwijdering en de leerplichtambtenaar zal dit monitoren.

In dit geval mag de school de leerling nog niet uitschrijven.

8.4 Samenwerkingsverband PO/VO

Het samenwerkingsverband PO/VO kan in het proces van verwijdering betrokken worden, bij het zoeken naar een andere school voor de leerling. Het samenwerkingsverband zal een passende onderwijsplek voor de leerling moeten vinden.

Het samenwerkingsverband is samen met de scholen tevens verantwoordelijk voor het bieden van een passend onderwijsprogramma aan thuiszitters. Een thuiszitter is een leerling die ingeschreven staat op een school of onderwijsinstelling en die zonder geldige reden de school 4 weken aaneengesloten niet bezoekt (langdurig relatief verzuim) en de jongeren die niet ingeschreven staan op een school en ook niet zijn vrijgesteld van de inschrijvingsplicht.

Voor meer informatie zie:

<http://www.ingrado.nl/kennisdossiers/thuiszitten/thuiszitters>